

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica št. 5/II.,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar,
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.711.

Svetovno oboroževanje požre vsak dan 4 milijarde dinarjev

Nemčija je dala za oboroževanje v tem letu več kakor v l. 1915. ko je bila svetovna vojna v polnem razmahu. Po ceni angleških strokovnjakov je Nemčija letos izdala za oboroževanje okoli 400 milijard dinarjev. Anglija pa bo izdala letos za oboroževanje okoli 224 milijard dinarjev. Francija je doslej izdala za oboroževanje 110 milijard dinarjev, ruski proračun za vojsko pa znaša 600 milijard dinarjev.

Nemčija izda za oboroževanje dve milijardi din v dveh dneh. Anglija dve milijardi v treh dneh, Japonska dve milijardi v štirih dneh, Rusija 6 do 8 milijard v petih dneh in Francija dve milijardi dinarjev vsak teden.

Povprečno se izdajo dnevno za oboroževanje na svetu okoli štiri milijarde dinarjev. Z denarjem, ki ga porabijo države za oboroževanje, bi lahko pošteno nasitili vsak dan 200 milijonov ljudi. Z denarjem, ki ga je letos izdala Francija za oboroževanje, bi Francozi lahko zgradili milijon enonadstropnih hiš z vrtom in v teh hišah bi lahko prebivalo zastoj 2 do 3 milijonov družin. Ali pa bi Francija s tem denarjem lahko položila vsakemu novorojenčku v zibelko kapital 180.000 din kot doto. Nemčija bi z denarjem, ki ga je letos uporabila za oboroževanje, lahko kupila sleherni nemški družini nov štirisedežen avto ali pa razdelila vsak dan nemškemu državljanu 30 milijonov kilogramov masla ali pa dala vsakemu nemškemu delavcu pol leta plačani dopust.

Z vojaškim suknom, ki ga je naročila angleška vlada za svoje rekrute, bi lahko pokrili 4800 km dolgo cesto, to je približno cesto od Londona do New Yorka. Z blagom, ki so ga Angleži naročili za posebne obleke svoje vojske na suhem, bi lahko pokrili 15.000 km dolgo cesto, to je cesto od Pariza do Tokia.

Odkod pa dobivajo države tako ogromne vsote za oboroževanje? Približno na isti način kakor med svetovno vojno. Povišanje davkov ni glavni vir za blagajne ministrstev za vojsko, temveč ogromna posojila in razvrednotenje domače valute.

Se se spominjamo, da so tik pred vojno leta 1914. učeni gospodarstveniki trdili, da more svetovna vojna trajati kvečjemu tri ali štiri mesece. Dokazali so to kakor se dokaže, da je dve in dve štiri. Svetovna vojna pa je trajala štiri leta in štiri mesece. Zakaj? Ker učenci niso računali z razvrednotenjem valute, z lažno vrednostjo denarja. Tudi niso mislili na posojila, ki jih nihče nikoli ni plačal.

Francija je poravnala potrebe svetovne vojne s papirnatim denarjem, z dolgoročnimi in kratkoročnimi posojili in z rentami. Bankovci niso bili zadostno kriti z zlatom, v notranjem denarnem prometu v Franciji se je obtoč bankovcev večal (inflacija). V prometu z zunanjim svetom, to je s tujimi državami, si je pomagala s svojo zalogo zlata, z velikansko zalogo tujih vrednostnih papirjev in so posojili. Dobila je posojilo najprej v Londonu, nato pa še v Ameriki.

Kako so Francozi uredili ogromno notranjo in mednarodno zadolžitev, ki je bila potrebna med svetovno vojno? Odgovor je kratek: z bankrotom. V notranjem denarnem prometu je Francija bankrotirala pod vlado Poincaré-

ja, ko je znižala vrednost franka za štiri petine. Mednarodni dolg je poravnala bolj odločno: nehala je plačevati dolg Ameriki, kakor je storila Anglija. To je bilo l. 1932. Še danes dolguje Francija Ameriki iz tega naslova okoli 500 milijard frankov. Bankrot Nemčije po svetovni vojni je bil seveda mnogo hujši. Marka je bila brez vrednosti, celotno nemško gospodarstvo je bilo na bobnu. V tako žalostnem položaju se je pojavil nemški narodni socializem, ki je pozneje prišel do popolne oblasti. Današnji položaj Nemčije najbolj ozna-

čuje Hitlerjev krik, ki smo ga slišali pred meseci: »Mi moramo izvažati ali umreti!«

Evropa je že v finančni vojni, ki še ne zahteva človeških življenj, a pije kri narodnega gospodarstva v vseh državah. Narodi žrtvujejo ali morajo žrtvovati svoj denar in svoje zlate zaloge za topove, strojne puške, letala in bombe. Kako se bo vse to končalo? Kdo je prvi krivec, da se ves svet tako blazno oborožuje?

Na ti vprašanji je težavno odgovoriti. Nekateri menijo, da je še mogoče preprečiti vojno nesrečo, to se pravi drugo svetovno vojno, ki bi bila za Evropo strašna reč. Če se bo posrečilo preprečiti vojno, pa ostane odprto vprašanje, ali je mogoče preprečiti denarni polom držav, ki so vložile toliko narodnega premoženja v orožje, ki ne nosi nikakih obresti kakor glavica v denarnih zavodih.

Nacionalistični zbori so zmerom lepo obiskani

V mali dvorani celjskega doma v Celju je bila v nedeljo dopoldne skupščina organizacij Jugoslovanske nacionalne stranke in omladinske Jugoslovanske nacionalne stranke za celjski srez. Skupščine se je udeležilo članstvo iz vsega celjskega sreza v tako velikem številu, da je docela napolnilo dvorano.

Predsednik sreske organizacije g. Ivan Prekoršek je iskreno pozdravil vse zborovalce, zlasti senatorja g. Ivana Pucija. Nato se je zahvalil vsem članom, ki so se požrtvovalno in neustrašno udeležili volilne borbe v decembru. Pregledno je poročal o delovanju sreske organizacije in o političnih razmerah v celjskem srezu ter se dotaknil vprašanja Hmeljarskega društva za dravsko banovino, javne oznamovalnice za hmelj v Zalcu, javnih del, zlasti nujno potrebne modernizacije državne ceste Vransko — Celje — Konjice in drugih perečih zadev. Predsednik mladinske organizacije g. Jože Veble je poročal o delovanju mladinske organizacije, ki jo je skupno delo združilo v močno in in nerazdružljivo enoto. Obe poročili so sprejeli zborovalci z živahnim pritrdjevanjem. Soglasno sta bila nato izvoljena na predlog dr. Ernesta Kalana odbor sreske organizacije z dosedanjim zaslužnim predsednikom g. Ivanom Prekorškom in na predlog g. Tugomera Prekorška odbor sreske mladinske organizacije z dosedanjim delavnim predsednikom g. Jožetom Vebeltem.

Navdušeno pozdravljen je naposled izpregovoril senator g. Ivan Pucelj. Med ponovnim odobravanjem je obravnaval naše notranjepolitične razmere, zlasti hrvatsko vprašanje, ter poročal o važnih gospodarskih vprašanjih naše države in o razmerah v Sloveniji. Zborovalci so mu ob koncu govora ponovno priredili navdušene počastitve.

V nedeljo se je priključila tudi napredna mladina iz Tržiča in okolice gibanju nacionalne mladine. V Lončarjevi kavarni se je zbralo okoli 60 omladincev in si ustanovilo krajevno organizacijo omladine Jugoslovanske nacionalne stranke. Med nje je prišlo tudi več starejših prijateljev. Skupščino je vodil omladinec g. Ferdo Lajbaher in imel lep uvodni govor, v katerem je pojasnil raz-

loge, ki zahtevajo, da se zrela mladina vključi v politično življenje. Njegova izvajanja so bila deležna soglasnega odobravanja. Za njim je imel lep govor tajnik omladinskega sreskega odbora iz Kranja g. Janko Grčman, ki je prav tako sprožil enodušno odobravanje. Predsednik krajevne organizacije g. Franc Globočnik je izrekel mladini svoje čestitke in veselje, da se je pridružila požrtvovalnemu in neustrašenemu mladinskemu političnemu gibanju.

Sledile so volitve, pri katerih je bil soglasno izvoljen za predsednika g. Metod Gorišek, za tajnika pa g. Ferdo Lajbaher. Z njima je v odboru še deset delavnih omladincev, po večini delavcev in kmetov, odnosno kmečkih sinov.

Tajnik omladinskega banovinskega odbora g. Andrej Uršič je v zanimivih izjavah očrtal poglede nacionalne omladine na sedanji položaj doma in v svetu in posebej še na razmere v Sloveniji. Njegova izvajanja so zborovalci večkrat prekinili z živahnim ploskanjem. O delavskih vprašanjih, ki so navzočne še posebej zanimala, je govoril drugi tajnik omladinskega odbora France Juvan in bil prav tako deležen tople zahvale.

Na kraju se je dotaknil še predsednik sreske omladinske organizacije Vito Tavčar nekaterih domačih zadev, zlasti pa pisanja »Gorenjca«. Nato je predsedujoči zaključil lepo uspešno skupščino, ki je v vseh navzočih omladincah utrdila vero v nacionalno in napredno misel.

Pretekli teden je bil v znani Zupančičevi gostilni na Jegličevi cesti v Ljubljani odlično obiskani redni občni zbor organizacije Jugoslovanske nacionalne stranke za šentpetrski okraj. Zbor je začel predsednik g. Rajko Turk in pozdravil vse navzočne, predvsem pa senatorja dr. Alberta Kramerja in zastopnike sosednjih organizacij. Podal je nato pregledno poročilo o delovanju organizacije in o političnem položaju sploh.

Tajniško poročilo je podal tajnik g. Janez Grinfeld, blagajniško pa g. Leopold Zupančič, ki je med drugim tudi omenil, da je šentpetrska organizacija obdarovala za božične in velikonočne praznike več siromašnih družin svojega okraja.

Pri volitvah je bil za predsednika vnovič izvoljen g. Rajko Turk, za tajnika g. Janez Grinfeld, za blagajnika pa g. Leopold Zupančič. Tudi ostali odbor je ostal v glavnem

neizpremenjen. Ko je še dr. Kramer, od vseh navzočih navdušeno pozdravljen, podal kratko, a zanimivo politično poročilo, je predsednik g. Rajko Turk zaključil lepo uspeli zbor.

Slovenec biti je častno

»Koroški Slovenec« piše:

V zadregi bi bil, kdor bi hotel vrednoto narodne zavesti izraziti z denarjem. Zdrava pamet pravi, da je narodna zavednost vrednota značaja in duševnosti. Vsi denarni zakladi sveta ne morejo odtehtati njene cene.

Slovenska narodna zavest te včlenjuje v dvomilijonski slovenski narod, po katerem si član velikega in mladega evropskega plemena Slovanov. Daje ti pravo na dvatisočletno slovensko zgodovino, po kateri si v krvnem in duševnem sorodstvu z davnimi slovenskimi vojvodi, kmeti svobodnjaki, branilci domače zemlje pred krvoločnim Turkom in zaščitniki kmečkega dostojanstva v časih gosposkega nasilja. Včlenjuje te v duševno občestvo z velikani slovenskega duha. Slovenska knjiga je tvoja knjiga, slovenska

pesem tvoja pesem, slovenska umetnina tvoja umetnina. Slovenska beseda je posoda tvoje molitve in posredovalka tvoje kulture in n ravne rasti. Krvna in duševna sorodnost te veže z mladimi slovanskimi narodi, katerih število bo v desetletjih doseglo polovico evropskega števila. Že danes dobiva beseda »Slovan« neki doslej še nepoznan, plagoglasi prizvok, ki ga razodene dogledna bodočnost v vsej njegovi silni vsebini. Vse to in še več je duševni zaklad, ki ti ga posreduje tvoja slovenska narodna zavednost.

Slovenska narodnost je torej vredna žrtve. Če tako zahtevajo čas in njegove prilike, moramo biti junaki slovenske narodne družine, odločni, pripravljeni na vsako trpljenje in za vsako žrtev na oltarju narodne zvestobe.

Rusko prebivalstvo se pomnoži letno za blizu dva milijona

Ruska vlada je pretekli teden objavila izide ljudskega štetja, ki je bilo letos januarja po vsem ruskem ozemlju. Po tem štetju ima ta največja država na svetu 171.467.186 prebivalcev. Pri zadnjem štetju leta 1926. jih je imela 147.627.815. Prebivalstvo je torej v teh dvanajstih letih naraslo za več kakor 23 milijonov.

Primerjave s štetjem v letu 1926. kažejo še nadaljne velike izpremembe. Prebivalstvo mest je naraslo od 26.3 milijona na 55.9 milijona ljudi; podeželsko prebivalstvo pa se je od 120.7 milijona znižalo na 114.5 milijona.

Prebivalstvo na vsem ozemlju Sovjetske Rusije je sicer naraslo za 15.9%, po posameznih republikah (vseh je 11) pa je ta prirastek kaj različen. Prebivalstvo Ukrajine se je povečalo samo za 6.6%, prebivalstvo Kasakstana celo samo za 2.1 %. Najbolj se je ljudstvo namnožilo v Armeniji in Kirgi-

ziji (približno za 45%). Značilno je, da je padec podeželskega prebivalstva najmočnejši v Ukrajini. Na vsem ozemlju Sovjetske Rusije se je podeželsko prebivalstvo zmanjšalo za 6 milijonov, od tega pa odpade na Ukrajino 4 milijone ljudi. Ukrajina ima po tem štetju skupno 31 milijonov ljudi, kar je 17% vsega prebivalstva Rusije.

Delavcev in uradnikov je v vsej Rusiji v primeri z ostalim prebivalstvom 34.7% (pri štetju leta 1926. jih je bilo 17.3%). Kolektiviziranih kmetov je med vsem prebivalstvom 55.3% (leta 1926. jih je bilo samo 2.9%). Nekolektiviziranih in še kolikor toliko samostojnih kmetov je samo še 5.6% (leta 1926. jih je bilo pa še 77.4%).

Pri opazovanju teh števil je značilno še nekaj: prebivalstvo Rusije pritiska na vzhod in sever, kamor se po načrtu vlade seli tudi velika industrija. Zato so mesta na severu

in vzhodu silno narasla. Tako sta se povečali na severu mesto Murmansk od 8.000 prebivalcev na 117.000 in Arhangelsk od 76.000 na 281.000. V Uralu sta narasli mesti Sverdlovsk (nekdanji Jekaterinburg) od 140.000 na 425.000 in Čeljabinsk od 59.000 na 273.000. Glavno mesto Baškirijske ima po novem številu 245.000 prebivalcev (po prejšnjem štetju 98.000). Stalingrad ima zdaj 441.000 prebivalcev (leta 1926. jih je imel 151.000), Baku pa 809.000 (prej 453.000).

Tudi mesta na Daljnem vzhodu so po tem štetju zelo narasla. Habarovsk ima sedaj 199.000 prebivalcev (prej 52.000), Vladivostok 206.000 (prej 107.000), Ulan-Ude pa 129.000 (prej 28.000).

Štetje navaja tudi novo ustanovljena mesta, ki imajo: Magnitogorsk 146.000, Karaganda 166.000, Stalinsk 169.000 in Komsmolsk ob Amurju 70.000 prebivalcev. Tudi prebivalstvo obeh glavnih mest, Moskve in Leningrada, je zelo naraslo: Moskva ima nekaj nad 4.200.000 prebivalcev, Leningrad pa nad 3.200.000 ljudi. Moskva šteje torej za en milijon več ljudi kakor Leningrad.

Zadnje štetje pred vojno je bilo v Rusiji leta 1897. Takrat je Rusija imela 104 milijone prebivalcev. Po vojni je bilo prvo štetje leta 1920., ki je naštel 144 milijonov prebivalcev. Naslednje štetje je bilo leta 1926., ki je naštel, kakor smo zgoraj povedali 147 milijonov prebivalcev. Primerjanje teh števil nam kaže, da se prebivalstvo Rusije na leto poveča za nekaj manj kakor dva milijona. Japonska pri 70 milijonih prebivalcev narasla na leto za 900.000, Indija pri 370 milijonih za 3 in pol milijona, Poljska pri 35 milijonih za 375.000, Nemčija pri 68 milijonih (brez na novo priključenih pokrajin) za pol milijona, Jugoslavija pri 15 milijonih za 200.000.

Kako je pred davnimi leti govoril cerkveni dostojanstvenik

Pred davnimi leti je v Bački pastiroval katoliški škof Ivan Antunović. Bil je velik slovanski rodoljub in apostol, bratske ljubezni, med Hrvati in Srbi. Takole je govoril svojim vernikom:

»Kako dolgo boste vi, Srbi in Hrvati, in vsi vi, kar vas je na severu in na jugu, zlasti pa vi duhovniki, mali in veliki, vi fratri in menihi vozili drva na grmado na kateri zdaj ta,

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIH DNI
PO L. THOMI PRIREDIL B. R.

Tri leta je trajal neenaki boj enega proti mnogim.

Šimnovci bi bil že skoraj obupal. Komaj se je še branil udarcev, ki so padali po njem.

Potem pa je prišla kmečka stranka in z njo njegova rešitev.

Zdaj je imel Šimnovec program, stranko in sodelavce.

Med tržani, ki so se pridružili novemu gibanju, jih je bilo mnogo, ki so hoteli kaj svojega povedati in ki so bili veseli, če so lahko skrivaj netili požare.

Zdaj so začeli izhajati v Šimnovčevem tedniku članki, ki so bili tako surovi, da so se prizadeletni ježili lasje.

Da, pogosto se je moral Hodnik v nasprotnem listu opravičiti, da mu spodobnost ne dovoljuje, da bi odgovarjal.

Seveda pa molčati ni mogel. Vsak teden je bil vsaj po en članek takšen, da se je lahko meril s prispevki iz nasprotnikovega tednika.

Trški kaplan se je trudil, da bi s svojim zgodovinskim znanjem in z zavijanjem nasprotnika pobil.

Zmerom znova je trdil, da mu pripravljajo krčeviti napor sovražnikov neizmerno veselje, in da ne more premagati smeha, kadar vidi, kako so članki v Šimnovčevem listu slabo pisani in kakšne zmedene misli se razpletajo v njih.

Toda čeprav je trdil Hodnik zmerom znova, da se bo zločinski pisec v »Tedniku iz Orešja« komaj opomogel od udarcev, ki jih prejme na svoje članke, je bil vendar kmalu nato prisiljen vprašati, ali je v skladu z vestjo katoliških gospodarjev, da drže v svojih hišah »Tednik«.

In potem je nastopil proti učenemu kaplanu nekdo, ki mu je bil dospel: čevljar Jakob Prah.

Najprej je bil določen za duhovniški poklic in je nekaj let hodil v gimnazijo.

Prišel pa ni čez četrti razred in ni kazal prav nikakšnega nagnjenja do učenosti.

Šele pozneje se je razvil njegov duh, ko je prešel k obrti in kakor njegov oče umerjal čevlje prebivalcem Orešja.

Ko je sedel na čevljarškem stolčku in nabijal podplate, so mu uhajale misli nazaj v čas, ko je še koval latinske stavke in se učil čudnih črk grške abecede.

Zdaj se je zbudila v njem ljubezen do učenosti in skrbno je hranil njene borne sledove, ki so mu še ostali. V beležnici, kamor je zapisoval mere za čevlje, je bil na prvi strani podpisan z grškimi črkami.

Počasi se je v njegovi glavi zabrisal spomin na to, da je sam opustil učenje, in čedalje bolj se je utrjeval v mislih, da je njegovemu neuspehu v šolah kriva samo sovražna usoda.

Odtušil se je človeštvu, ki mu je krojil obušal, in postal oster sodnik nad svetom.

Njegovi pomočniki so morali slišati marsikatero pomembno besedo o državi, cerkvi in vseh oblastih.

Globoko zanimanje vsega višjega je govorilo iz njega, če je razmotrival o daljnih in

bližnjih dogodkih. Zagrenjen je bil. In misli so ga grizle, ker jih je moral zadržati zase.

Zato se je z vsem veseljem in vso vnemo lotil dela, ko se mu je naposled ponudila priložnost, da povče svoje mnenje v »Tedniku iz Orešja«.

Pisal je v čudnem slogu. Ko je še hodil v šolo, so pravili, da so najlepši dolgi učeni stavki.

Jakob Prah je pisal zelo dolge stavke. Ustrezali so njegovi navadi, da je v njih skrivaj svoje misli in jih samo nakazoval s spretno zapletenimi besedami. Ustrezali so pa tudi oblici njegovega znanja, ki se ni moglo razviti v ravni črti, ampak je razprezalo svoje veje na vse strani. In tako so nastajali tisti čudni članki o škodljivem sodelovanju države in cerkve, ki so pripravljali trškemu kaplanu obilo noči brez spanja. V pisani zmešnjavi je dobil tu vse trditve, ki so jih katoliški pisatelji že davno zavrgli in s svojim pesom premagali.

V »Tedniku iz Orešja« so se pokazali tako novi in živi, kakor bi bili pravkar zagledali luč sveta in kakor jih drugi že davno ne bi bili pokopali. Za gospoda kaplana se je začelo mučno delo. Na prve zmede je pokazal z zasmehljivim sočutjem, druge je polil z gnojnicco poroga, kmalu pa mu je naloga zrasla čez glavo.

Kakor gobe so rasle laži iz tal. Vse je bilo zavito, zmedeno in spačeno.

Ni več vedel, kje naj začne in kje naj neha. Na levi, na desni, pred njim in za njim, povsod so rasle strupene gobe.

Videl je, da je brezupen boj s sovražnikom, ki je za hoiščem znal oživljati svoje pobite čete in jih z nasmehom spet pošiljati v boj.

zdaž oni sovražnik zažiga slovansko svobodo? Kako dolgo boste imeli rajši, da bo narod taval v neznanju, kakor da bi mu s cirilico in latinico odpirali vse one studence prosvete, ki so jih izkopali naši pradedje s pomočjo latinice in cirilice, da bi vnuki laže prišli do vode prosvetljenosti in nabožnosti? Ali ni res, vi duhovniki, fratri in menihi, da bi bil večji žar svetlobe, ako bi se luč v cirilici in luč v latinici združili v eno veliko baklo? S tem bi ljudstvu, ki govorita isti jezik, se enako oblačita in imata iste običaje, ne smatrali drugo drugega za sovražnika, marveč za rodnega brata in bi se tako med sabo čedalje bolj in bolj zblíževali. Potem bi katoliški duhovnik ne gledal s prezirom na pravoslavne pape in menihe, ki v njih mora priznati prav tako zakonito posvečene duhovnike in s pravo zaobljubo obvezane menihe, a pravoslavni svečenik in menih bi potem ne smatrala katoliškega duhovnika in fratra za svojega zakletega sovraga, ki mu strežeta po službi in življenju.

Tako je pisal katoliški škof Ivan Antunović! Mislim, da bi bile take besede danes še bolj potrebne kakor kdaj prej. Pa učinkovale bi, če bi jih izrekel kakšen katoliški cerkveni dostojanstvenik!

Politični pregled

Pogajanja med Londonom in Moskvo se nadaljujejo in je v ponedeljek z letalom odletel v Moskvo angleški odposalnik William Strang. Kakor zdaž kaže,

bo pogodba med Rusijo, Anglijo in Francijo sklenjena v nekaj dneh.

Po angleških predlogih bi se pogodba sklenila za 10 let. Imela bi štiri točke, ki bi vsebovale obveznost Rusije, da priskoči na pomoč Franciji in Angliji v primeru napada in da nudi pomoč državam, katerim so bila dana jamstva, to je Belgiji, Poljski, Grčiji, Turčiji in Rumuniji. Prav tako bi Anglija in Francija priskočili v primeru napada na pomoč Rusiji. Vse tri velesile bi se tudi obvezale, da bi nobena izmed njih ne začela ločeno pogajanja za mir, če bi že bila zapletena v vojno.

Iz Rima poročajo, da bo italijanski zunanji minister grof Ciano obiskal Madrid in s

In ta mir!

Ta neobčutljivost skrivnostnega pisca član- kov, ki je v vsaki številki začenjal tam, kjer je prejšnji teden nehal.

Kaj bi bil dal gospod kaplan, če ne bi bil nikoli pričel odgovarjati na članke, ki so bili polni latinskih in grških besed, in ki so se skoraj vselej začeli: »Kakor so že pravili stari Rimljani...«

»Tednik« je imel korist od tega boja duhov. Zdaž je imel že več naročnikov kakor v dobi svojega prvega razcveta.

Učitelj z Dobrave je prinašal popotne črte. Podpisoval se je kot »tihi opazovalec«. S pomočjo primerov je kazal, kako je Orešje zastopljeno od oblastev in cerkve.

Potem je poštar iz Gabrovca napadal ljudsko stranko in pisal o njenih ljudeh, da so izdajalci.

Drugi so te ljudi posnemali.

Kar so pisali ni zmerom pričalo o njihovi uvidevnosti in razsodnosti. Bili so slabotni poskusi, ki naj bi dvignili javno mnenje proti mogočnikom. Toda bili so začetki, ki jih nihče ni smel podcenjevati, ker so jih kmetje radi brali.

Prej se noben kmet skoraj ni zmenil za branje. Koledar, pratika, to je bilo vse, kar so že nekaj let prej jemali v roke.

Zdaž pa so se začeli ljudje vsi zanimati za dogodke po svetu. Vsaj po enkrat na teden so prihajali tisti, ki so morali varčevati, v gostilno in tam brali, kako je Jakob Prah grdo streljal na cerkev. Postali so vneti zagovorniki nove kmetijske stranke.

Krog se je širil.

Ko so Orešci brali, da so na Dobravi in v Gorenji vasi istih misli kakor oni, so začeli

španskim notranjim ministrom Sunerjem razpravljati

o možnosti italijansko-španske vojaške zveze.

Na drugi strani pa se trdi, da se za enkrat vojaška zveza ne namerava skleniti, in da bo ob obisku Ciana v Madridu razgovor le o nadaljnjem razvoju prijateljskih odnošajev med obema državama.

Te dni je obiskal turške državnike v Ankari rumunski zunanji minister Gafencu, kar naj bi bilo v zvezi

s poglobitvijo odnošajev Turčije in Rumunije do zapadnih velesil.

Hkratu pa pomeni ta obisk tudi ojačenje Balkanske zveze. Po nekaterih vesteh se mnogo dela na tem, da bi tudi Bolgarija pristopila v Balkansko zvezo. Turčija baje skuša posredovati pri Rumuniji, da bi ta vrnila Bolgariji južno Dobrudžo, a od Grčije naj bi Bolgarija dobila izhod na Egejsko morje. Če bi se to zgodilo, seveda Bolgarija ne bi več oklevala s pristopom v Balkansko zvezo. Mala Slovaška preživlja hude čase.

Razdor med Sidorjem in slovaško vlado je vsak dan večji.

in Sidor dobiva čedalje več pristašev. Vse bolj se čujejo glasovi na Slovaškem, da so zašli na krivo pot, ker so razbili Češkoslovaško. Slovaška vlada opozicijo preganja in je dala aretirati mnogo pristašev Sidorja. V ta-

zupati v kmetско skupnost. In zavedati so se začeli, da se bo vse izboljšalo le tedaj, če bodo složni.

Potem so začeli govoriti, da bi bilo pametno, če bi napravili v Orešju veliko zborovanje in vsi javno pristopili h kmetiski stranki.

V drugih krajih je bilo prav tako in organizacije stranke so nastajale povsod.

Toda to so bili šele poizkusi. Pravi boj se je začel šele tedaj, ko je izšel v »Tedniku iz Orešja« tale razglas:

»Ljubi tovariši, kmetje in meščani!

Prišel je dan, ko se morajo pripadniki sirmošnih slojev zbrati pod skupno zastavo. Ne smemo več gledati, da bo majhno število ljudi zatiralo narod, od katerega žive vsi.

Da so kmetje, delavci in obrtniki med seboj povezani in da imajo skupne težnje, ne bo mogel nihče tajiti. Saj živi vse Orešje od dela kmetov iz okolice. In vse Orešje bi lahko še bolj živelo, če se bo kmetom iz okolice godilo bolje.

Zato se, dragi tovariši, zberimo, da bomo videli, kaj je vzrok vsemu zlu!

Toda kako je to mogoče drugače doseči kakor s shodom, pri katerem lahko vsakdo pove svoje prepričanje in s svojo udeležbo vlije sovražnikom strah?

Pridite vsi k sestanku, ki bo v »Trški pivnici« v soboto, 16. decembra, ob dveh popoldne! Tam se bomo pogovorili o vsem potrebnem.

Pridite vsi, ki utegnete in ki čutite z našim kmetom. Sloga krepí, kakor so že rekli stari Rimljani!

Ta razglas je zbudil obilo navdušenja po vseh krajih, kjer je imel »Tednik« svoje bralce, kamen se je zazibal in začel grmeti v globino.

Od 10 oseb jih ima 7 zobni kamen.
Tudi Tebi grozi z izpadom zob!
Varuj se ga!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

ki zagati so bili slovaški ministri te dni pri kancelarju Hitlerju. O čem so se z njim razgovarjali, ni znano. Uradno se zatrjuje, da je šlo samo za gospodarske zadeve.

Iz Čunkinga javljajo,

da so Kitajci razbili japonsko ofenzivo v Šensiju,

zaradi česar so se morali Japonci z velikimi izgubami umakniti v svoje izhodne postojanke. Boji so trajali teden dni.

Kakor javljajo zadnje vesti,

so nenadno začele korakati nemške čete proti Slovaški.

V Berlinu priznavajo, da je gibanje čet v zvezi z namero, da zasede nemška vojska vse ono slovaško ozemlje, katerega zaščito je v smislu pogodbe, sklenjene s Slovaško, prevzela Nemčija.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na sejmu v Laškem so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 5.50, II. po 4.50, III. po 4, telice I. po 4.75, II. po 4.50, III. po 4; krave I. po 4, II. po 3.50, III. po 3, teleta I. po 6, II. po 5 din.

SVINJE. V Laškem so se trgovali za kg žive teže: špeharji po 9, pršutarji po 7.75 din, v Lendavi pa pršutarji po 7 do 8 din.

»To imamo zdaž!« je dejal okrajni glavar in vrgel ves besen list na mizo. Zdaž se bo začelo tudi v mojem okraju. Pa naj pride kdo izmed tistih, ki so z veliko žlico pojedli vso modrost, in naj mi kaj očita!

Pozvonil je.

Sluga je stopil v sobo.

»Recite gospodu pristavu, naj pride k meni!«

»Da, gospod glavar.«

Kowatsch je sklenil roke na hrbtu in začel hoditi po sobi sem in tja.

Pristav je prišel in obstal na pragu.

»Gospod glavar žele?«

»Gospod Švigelj, ali ste brali razglas v »Tedniku?«

»Da.«

»Ali ga je napisal Šimnovce?«

»Če dovolite... zdi se mi, da ni njegov.«

»Čigav pa?«

»Ne vem zanesljivo. Sumim, da ga je napisal čevljar Prah.«

»Tako? No, slog je res precej čevljarski.«

»Prah je znan priganjač za kmetisko stranko, gospod glavar. In uvodniki z grškimi in latinskimi besedami so tudi menda njegovi.«

»Ali ni čez glavo zadolžen?«

»Slišal sem, da mu res ne gre preveč dobro. Ni še dolgo, kar so ga rubili.«

»Prav treba mu je! Piše, da žive nekateri ljudje od kmečkih žuljev. S tem misli seveda uradnike.«

»Da, gospod glavar. In zmerom zabavlja po gostilnah. To že dela, kar ga poznam.«

»Zapomni si bom. Recite mi, gospod pristav, ali bo dal lastnik »Trške pivnice« svojo dvorano za shod.«

»Še rad, gospod glavar.«

KRMA. V Laškem je bilo seno po 50 do 60, a slama po 25 do 30 din. V Lendavi je bilo seno po 30 din, slama pa po 10 din za 100 kg.

SIROVE KOŽE. V Laškem so se trgovale goveje po 10, telečje po 12 in svinjske po 7 din za kg.

MED. Čisti med je bil v Laškem po 18 do 20 din kg.

VINO. V Prekmurju se je dobilo pri vinogradnikih navadno mešano vino po 3.50 do 4.50, finejše sortirano pa po 5 do 6 din liter.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah 13. t. m. (prve številke oficialni tečaji, druge v oklepajih pa tečaji na svobodnem trgu):

1 angleški funt šterling za 206.17 do 209.37 (256.40 do 259.60) din;

100 francoskih frankov za 116.40 do 118.70 (144.81 do 147.11) din;

1 ameriški dolar za 43.83 do 44.43 (54.55 do 55.15) dinarjev;

100 italijanskih lir za 231.80 do 234.90 din;

1 nizozemski goldinar za 23.40 do 23.78 (29.10 do 29.48) din;

1 nemško marko za 17.70 do 17.88 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 468 do 471 din. Nemške klirinške marke so bile po 14.30 din.

Sejmi

- 18. junija: Dokležovje;
- 19. junija: Bučka, St. Vid na Blokah, Vinica (samo blagovni);
- 20. junija: Žerovnica;
- 21. junija: Marenberg (samo blagovni), Moravče, Šmarje pri Jelšah, Velika Loka, Velike Lašče, Sv. Tomaž pri Ormožu;
- 22. junija: Sv. Jurij ob južni žel., Šostanj, Sevnica ob Savi;
- 24. junija: Bohinjska Bistrica (samo blagovni), Črmošnjice, Drnovo, Guštanj, Laško, Konjice, Ljubno ob Savinji (samo blagovni), Mirna, Podsreda, Ribnica na Dolenjskem, Rovte pri Logatcu, Sv. Lenart v Slov. gor., Škofja Loka, Višnja gora.

Drobne vesti

— **Gostilničarji zahtevajo svojo zbornico.** Nedavno je bil v ministrstvu za trgovino in industrijo posvet predstavnikov gospodarskih zbornic iz vse države, ki je preučeval načrt dopolnilnega zakona k obrtnemu zakonu. Ob tej priliki je Državna zveza gostinskih združenj postavila zahtevo, da se gostinski stroki

v obrtnem zakonu priznata značaj posebne gospodarske panoge in pravica do ustanovitve posebnih gostinskih zbornic. O tem vprašanju ni prišlo do sporazuma, ker so predstavniki gostinske stroke vztrajali na svojem stališču. Posvet zbornic se bo nadaljeval 26. t. m. v Splitu.

D O P I S I

IVANJKOVCI. Tukajšnja prostov. gasilska četa proslavi 29. t. m. tridesetletnico. Hkratu bo tudi blagoslovitev društvenega prapora. Isti dan bo v Ivanjkovcih zlet ptujске gasilske župe. Popoldne bo javni nastop s prostimi vajami, kakršne se bodo izvajale na letošnjem kongresu. Potem pa bo ljudska veselica s tombolo. Pri prireditvi bo igrala središka godba.

LITMERK. Dne 15. t. m. se izloči naš kraj z Bešniškimi vrhom od pošte v Ivanjkovcih in se priključi pošti v Ormožu. Ves čas, kar smo bili pod pošto v Ivanjkovcih, smo imeli dnevno dostavo pošte tako, da smo bili povsem zadovoljni. Poslej smo dobivali pošto dopoldne, a od 15. t. m. naprej jo bomo dobivali popoldne. Bojimo se tudi, da ne bo večkrat tako, kakor je bilo svoječasno: da smo jo dobivali tedensko trikrat, ker se lahko zgodi, da pri pošti v Ormožu eden ali drugi uslužbenec zbolí.

SUHOR. (Smrtna kosa.) V petek zvečer je umrl zadet od kapi g. Jože Jelenič, gostilničar in mesar. Pokojnik je bil dvakrat poročen ter je imel v obeh zakonih 24 otrok. Blag mu spomin!

Domače novosti

• **Naš mladi kralj je napravil maturo.** Nj. Vel. kralj Peter II. je te dni napravil gimnazijsko maturo z odličnim uspehom.

• **Gibanje Jugoslovenske nacionalne stranke v Srbiji.** Predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke Peter Živković je prispel s podpredsednikom Jovanom Banjaninom in senatorjem Dunjićem v požarevsko okrožje, kjer so vsi trije poročali o političnem položaju na več shodih in sestankih. V Požarevcu se je pridružil tudi bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić, ki je imel večji sestanek s somišljeniki v Petrovcu.

• **Interpelacija na predsednika vlade.** Kakor poročajo iz Beograda, sta senator Kotur in poslanec Janković vložila interpelacijo, ki jo je skupina senatorjev in narodnih poslancev naslovila na predsednika vlade in notranjega ministra Dragišo Cvetkovića in ki se nanaša na sporazum.

• **Otroške košare.** Unija za zaščito otrok, odsek za dravsko banovino, je v letošnjih otroških dnevih od 21. do 29. maja začela zbirati prispevke za otroške košare. K temu so jo izpodbudile žalostne ugotovitve, ki so pokazale, da letno okoli 8000 novorojenčkov v Sloveniji nima najnujnejših potrebščin, ko pride na svet. Beda, ki onemogoča siromašnim kmečkim in delavskim materam, da bi si mogle nabaviti potrebne plenice in perilo za svoje novorojenčke, so vzrok ogromne otroške umrljivosti pri nas. Iz nabranih prispevkov bo Unija za zaščito otrok s strokovnim sodelovanjem zavoda za zdravstveno zaščito mater in dece nakupila potrebno blago in druge reči, ki so novorojenčku in materi nujno potrebni, opremila z njimi košare in jih razposlala potrebnim kmečkim in delavskim materam sporazumno z občinskimi upravami in zdravstvenimi občinami. Košare bodo imele plenice, flanelo, jopice, srajce, povoje, morsko travo, rjuhe, gumirana platna in knjižice s strokovnimi navodili o prehrani in negi dojenčkov. Kako zelo je bila ta akcija potrebna, pričajo številne prošnje, ki jih je doslej prejela Unija za zaščito dece in ki govore o obupnem položaju ubožnih kmečkih in delavskih mater, ki pričakujejo novorojenca, pa ne vedo, kam jih bodo položile in v kaj zavile. Vse one, katerim so bile poslane nabiralne pole, vljudno prosimo, da darujejo in naberejo kar največ mogoče. — Unija za zaščito otrok, Ljubljana, Gosposvet-ska 2/II, telefon 40-31, čekovni račun 13.882.

• **Konjske dirke na Krškem polju.** Običajne konjske dirke na zgodovinskem Krškem polju bodo letos v nedeljo 6. avgusta. Jahanlo in dirkalno društvo v Krškem prosi zaradi tega že zdaj vsa okoliška društva, da bi svoje prireditve, ki so določene za ta dan, preložila.

• **Slovenske žrtve v Španiji.** Mariborska »Delavska politika« objavlja podatke o udeležbi Jugoslovenov v španski državljanski vojni. Jugoslovenov je bilo v republikanski vojski kakor 1700, med njimi 450 Slovencev ali več ko četrtina vseh Jugoslovenov. Padlo je Slovencev 230. Iz Trbovelj je bilo v Španiji 12 mož in fantov, ki so najbrž vsi padli, čeprav usoda nekaterih ni zanesljivo ugotovljena. Večina Slovencev in ostalih Ju-

»Kaj pa misli ta človek? Saj je vendar premožen. Kaj se le spušča v takšne reči.«

»Če dovolite... zdaj je sploh tako, kamor pridete, povsod sama politika in zabavljanje. Človek ne more v miru popiti svoje pivo. Šimnovec hodi po trgu, kakor bi bil največji dnevnik na svetu njegov.«

»Poznam Orešce! Nič ne delajo, ves dan čepe po gostilnah in govore neumnosti.«

»Tudi pri kmetih se je to začelo, gospod glavar.«

»Kako?«

»Ni več tako, kakor je bilo. Če sem časih komu kaj rekel, je bilo dobro in prav. Zdaj pa mi takoj groze s časniki in tako dalje.«

»Se tega je treba! Če bo kdo še kaj takega rekel, ga pošljite k meni. Pokazal mu bom!«

»Kakšen je bil včeraj Plavec iz Loga! Zaradi novega hleva. Načrti so še na tehničnem oddelku in to sem mu povedal. Pa je začel takoj robantiti in vpraševati, kako dolgo naj še čaka. Maja je načrte vložil, pozimi pa nihče ne more zidati. Da nam bo zakuril, je rekel, če se bo še dolgo vlečlo.«

»Tako?«

»Zmerom težavnejše je delo z ljudmi, gospod glavar.«

»No, saj sem še jaz tu! Mene ne bodo ugnali!«

»Gospod glavar, včeraj ste mi rekli, naj vam pošlém dopis zaradi županskih volitev v Gorenji vasi...«

»Da, da. Ali ga imate?«

»Na mizo sem vam ga položil.«

»Prav. Čakajte, recite mi, ali poznate... tega...«

»Solarja iz Gorenje vasi?«

»Da, novega župana.«

»To je tisti, ki nam je dal toliko dela zaradi čiščenja struge.«

»Torej tudi eden izmed modrijanov.«

»V 'Tedniku' je pisalo, da je pri kmečki stranki.«

»Hm. No, dovolj, gospod Švigelj. Pozdravljeni!«

Kowatsch je stopil k oknu in pogledal na trg. Ta dan je bil semenj za žito in moko. Pred občinskim domom so stale v dvojnih vrstah vreče, kupci so hodili od prodajalca do prodajalca, zajemali z rokami žito, ga duhali in skrbno preizkušali.

Pri tem so govorili s kmeti, skomigali z rameni in šli dalje.

Tu in tam sta si dva segla v roko in sklenila kupčijo.

Zima je bila pred vrati. Prišel je čas za spravlanje zelja v kletti. Marsikdo si je tudi nakupil krompirja, ki so ga kmetje pripeljali na vozovih.

Na trgu je bila kar gneča. Vmes prerekanje, časih kar kričanje.

»No, saj kupčija gre«, je rekel Kowatsch.

»Čeprav vsi zabavljajo, da ni denarja!«

Pogledal je proti 'Trški pivnici'.

Tam je stalo nekaj kričačev.

Seveda je bil tam ševljav Prah in nekdanji branilec cerkve, tiskar Šimnovec.

Kaj le šepetajo s kmeti?

Kako so stikali glave in se vneto pogovarjali!

Prav za prav so preveč predrzni. Tu, na javnem kraju, v priči oblasti.

Okrajni glavar je sedel na mizo. Segel je po aktih, ki so ležali pred njim.

Z lepo pisavo je bilo napisano na sinjem ovitku: »Zadeva občinskih volitev v Gorenji

vasi.«

Kowatsch je ovitek odprl.

Potem si je prižgal smotko in začel puhati dim pod strop.

In zdaj je bil pripravljen.

Torej najprej volilni zapisnik. Kot uradni komisar se je volitev udeležil sodni uradnik Janez Bratuša. Rezultat volitev: z večino glasov je bil izbran za župana Andrej Solar, za podžupana pa Krasnik itd.

Akt št. 2. Prošnja župnika Hrastovca, da se izvolitev župana Solarja prepreči z uradno odklonitvijo potrditve.

Kowatsch je še bolj vneto pihal dim pod strop in prebral nekaj stavkov.

»Katoliške občine ne more voditi takšen brezverec...«

...tega ne morem mirno gledati, ker ni v skladu z mojimi duhovniškimi dolžnostmi...«

Pogledal je datum. Gorenja vas, 19. novembra.

»Vraga, volitve so bile 18. novembra! To se mu je mudilo!«

Akt št. 3. Ponovna nujna prošnja, naj se izvolitev župana Andreja Solarja ne potrdi. Datum 21. novembra. »S spoštovanjem si dovoljujem sporočiti, da se nahaja v zapuščini mojega prednika v župnišču zelo pomembno svarilo... in tako dalje.«

Akt št. 4: Zapisnik e. kr. okrajnega glavarstva v Orešju, 24. novembra. Na glavarstvu se je zglasil gospod župnik Hrastovec in predložil naslednjo listino: »Moja dolžnost kot dušnega pastirja... in tako dalje...« Izročil je tudi listino samo, zapisek pokojnega župnika Kolarja in prosil, da se mu vrne. (Dalje prihodnjič)

goslovanov, ki so se borili v Španiji, tja ni šla iz domovine, temveč iz zapadnih evropskih držav, kjer so delali. Skoro vsi so šli v Španijo v prvi polovici državljanske vojne. Ko pa se je potem začelo izvajati strožje nadzorovanje na španskih mejah, je začelo tudi število naših državljanov v Španiji padati.

* **Pred svidenjem s svojci je umrla.** Ivan-ka Matjašičeva, rojena Manzeljeva v Metliki, ki je bivala že 30 let v Ameriki v mestu San Francisco, se je odpravila letos v rojstni kraj, da še enkrat vidi svojo mater. Pri- peljala se je do Ljubljane, v Mikličevem ho- telu pa ji je nenadno postalo slabo. Zdrav- nik ji je odsvetoval nadaljnjo potovanje, ona pa bi bila na vsak način rada videla svojo mater in druge svojce, zato se je odpeljala z vlakom. Brzobjavno je sporočila v Metliko, naj jo pridejo čakati na postajo. Mati, sestra in brat so res prišli, a so jo našli v kupeju II. razreda mrtvo. Sprevodnik jim je pove- dal, da je na postaji na Dobravcih umrla. V soboto popoldne so jo položili k zadnjemu počitku na pokopališču pri Sv. Roku ob na- vzročnosti velike množice. Naj ji bo lahka do- mača zemljica, žalujoči materi, sestri in bra- tu pa naše iskreno sožalje!

* **Dan svoje smrti je napovedal.** Nedavno je umrl ugledni napredni posestnik 72-letni Ivan Grabnar, po domače Boltin, v Kostrev- nici pod Sv. Goro. Zanimivo je, da je mož sam napovedal svojo smrt. Oni dan je pri- šla njegova hčerka, ki obiskuje trimesečni gospodinjski tečaj na Sv. Gori, objokana v šolo. Povedala je, da je oče bolan in da bo v četrtek zvečer umrl. Seveda so jo vsi tola- žili, da njegova napoved najbrž ne bo točna. Dekle pa je odgovorilo: »Naš ata se še ni- koli niso zmotili«. Prejšnji zvečer so bili vsi domači zbrani okrog bolnika, ki pa jim je dejal, naj gredo spat, ker jih bo poklical, preden bo umrl. Vprašal jih je še, ali so vse uredili za pogreb in ali so dali dovolj pšeni- ce v mlin za sedmino. Okrog polnoči je za- hteval svečo in z njo v roki je izdihnil. Poko- pali so ga v soboto popoldne na Sv. Gori. Velika udeležba ljudstva pri pogrebu je pri- čala, kako priljubljen je bil, rajski. Njego- vim svojcem naše sožalje!

* **Žaloigra mladega dijaka.** Zaradi neuspe- ha v šoli se je ustrelil s flobertovko 17-letni sedmošolec ljubljanske klasične gimnazije Ciril Belič, sin trgovca v Železnikarjevi uli- ci v Šiški. Mladenec se je zadel pod srce in

Lychdorff-J. M.:

OB MEJI

Zgodovinska povest

Ne daleč od Rogaške Slatine na Sloven- skem Stajerskem je stala carinska postaja Boglajen (ali je, to ime izmišljeno ali pa so Nemci tako imenovali kakšno naše naselje, prevajalec ni znano). Okoli postaje je bilo l. 1847. le malo hiš. Cesta s Stajerskega na Ogrsko (Hrvatska je bila tedaj pod Ogrsko) je držala čez potok Jaric (kakor se glasi v izvirniku; kateri potok je to, je neznano; menda je ime izmišljeno, ker je obmejna re- ka Sotla), tik ob mostu so bile carinske za- pornice in so stali črno-rumeni mejniki, z nasprotni strani pa so se svetlikale belo- rdeče-zeleno pobarvane zapornice.

Predstojnik carinske postaje je bil še mlad mož, Henrik plemeniti Splügen, sin avstrij- skega oficirja. Henrik je bil dokončal pravo in napravil izpif. Ker pa ni imel pokrovitel- jev in tudi ne sredstev, da bi stopil v dr- žavno službo kot praktikant, ki bi moral dolga leta služiti brez plače, je prevzel car- insko službo. Dobival je majhno plačo, od katere se je komaj preživljal.

Njegovo srce pa ga ni vleкло v uradniško službo. Po očetu je podedoval vojaško kri, in kadar je v svoji nizki uradni sobici sedel za pisalno mizo in pregledoval carinske rač- une ter vidiral potne liste, se je čutil zelo nesrečnega.

Njegov oče ga je bil napotil na uradniško pot, ker za vojaštvo časi niso bili ugodni.

Le zidar zna sezidati hišo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovó milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

kmalu izdihnil. Poklicani zdravnik ni mogel več pomagati.

* **80 let je živel kakor ženska.** V Derventi je umrla 80letna Persa Ceričeva. Ženske, ki so pripravljale vse potrebno za pogreb, so opa- zile, da pokojna Persa ni bila ženska, ampak moški. Persa Cerić je služila celih 20 let kot kuharica pri derventski orožniški postaji in nihče ni nikdar podvomil, da Persa ne bi bila ženska. Zdaj pa je prišla resnica na dan.

* **Avto je do smrti pvozil šolarja.** Nedav- no, ko so šli otroci v šolo, se je pripetila na Vrhnikih huda nesreča. Devetletni Jožko Su- šteršič je zadel v avto, ki ga je vrgel nekaj metrov v stran. Deček je obležal ves v krvi in kmalu izdihnil.

* **Smrtna nesreča pred železniško postajo.** Nedavno se je pripetila pred glavno postajo v Mariboru huda nesreča. Iz Kolodvorske uli- ce se je pripeljala na kolesu 17letna Marica Weingerlova iz Pesnice. V tem trenutku pa je pripeljal po Aleksandrovi cesti proti mestu tovarni avtomobil industrijca Benka iz Mur- ske Sobotne. Na križišču je stal stražnik in dal kolesarki znamenje, naj se ustavi, da odpelje mimo avtomobil. Dekle pa ga ni poslušalo in je prenašlo zavilo na levo. Zadelo je v avto- mobil in padlo pod avto. Teža vozila ji je stisnila glavo, da je bila na mestu mrtva.

* **Tri žrtve v rudniku Kopaoniku.** Pišejo nam: Dne 6. t. m. se je zgodila huda nesre- ča v rudniku Kopaoniku. Pri napravljanju mine je predčasno nastala eksplozija in ter- jala tri smrtne žrtve: 27-letnega Slovenca

Antona Vozlja z Vač pri Litiji, 28-letnega Hrvata Mirka Dvorskega iz Ljubice pri Varaždinu in 29-letnega Srba Zdravka Pe- trovića iz Krive Reke pri Kopavniku. Ne- sreča je tovariše rajskih zelo potrla.

* **Velik požar v Šiški.** V Šiški na Vodni- kovi česti je tle dni zgorel skedenj posestni- ce Ivane Sitarjeve blizu Galetove graščine. S poslopjem vred so zgoreli slama, seno, mlatilnica, čistilnica, slamoreznica in drugo orodje. Gasilci so hitro pogasili požar in pre- prečili, da ogenj ni prešel še na sosedna po- slopja. Kako je nastal požar, ni ugotovljeno. Kaže pa, da je bil podtaknjen.

* **Huda toča v bližini Šmarj pri Jelšah.** Pretekli teden je obiskala Podčetrtek, Imeno, Imensko gorico, Slake, Buče, Virštanj in Zi- biko pri Šmarju strašna toča, ki je opustošila vinograde, uničila poljske prideleke in okle- stila sadno drevje. Prebivalstvo je obupano in je potrebno nujne pomoči.

* **Strela zažiga.** Ob strašni nevihti v petek okoli Vranskega je strela udarila na več kra- jih. Tako je užgala gospodarsko poslopje po- sestniku Ivanu Virantu v Trnavi blizu Go- milskega in posestniku Grči v Kapli. Strela je upepelila dalje tudi kozolca posestnikov Ti- čarja v St. Lovrencu in Sedminka na Ro- jah. V Ločah pri Šmartnem v Rožni dolini pa je zaradi strele zgorel kozolec posestnika Jerneja Pohodeta.

* **Smrtna nesreča na postaji v Ribnici.** 9 postaje v Ribnici so prepeljali v ljubljansko

Tridesetletna mirna doba, ki je sledila na- poleonskim vojam, napredovanja oficirjev ni pospeševala. Bilo je nešteto poročnikov s štiriindvajsetletnim službenim časom. Kdor se je prikopal do stotnika, je imel že čisto posebno srečo. Mali Henrik je zrasel med dragonci, kjer je služboval njegov oče, in bil poseben ljubljeneč godrnjavega in zadirčnega stražmojstra. Ta si je bil vtepel v glavo, da bo napravil iz dečka konjeniškega oficir- ja. Zato je dečko že pri svojih dvanajstih le- tih znal jakati kakor le redek vojak.

Vsem tem sanjam je napravil konec Hen- rikov oče. Poslal je sina v mesto, kjer je mladi Henrik dokončal vseučilišče in postal naposled carinski predstojnik ob ogrski meji.

V Boglajenu je obšel Henrik edino z le- karnarjevimi. Lekarnar je bil hkratu zdrav- nik, brivec, trgovec in kmetijski gospodar. Imenoval se je Ogrizek in rekli so mu dok- tor Ogrizek, kar je ta prav rad slišal. Ogriz- ek je imel smisel le za pridobivanje denar- ja, vse drugo je smatral za neumnost. V njegovih očeh je imel vrednost le praktičen človek, a Henrik Splügen je bil baš zelo nepraktičen človek. Zato se Ogrizek in Splü- gen nista posebno razumela.

Poleti je delal Henrik dolge izlete po slo- venski zemlji. Na ogrsko stran ni hodil; če- prav je bil tik ob meji. Ni imel rad sitnosti okoli potnih listin. Ogrska je takrat sku- šala naglašati svojo samostojnost s poostre- nim nadzorovanjem meje, in čeprav je ura- dni tovariš na ogrski strani Henrika prav dobro poznal, je ta vendarle vedel, da bi mu ne bil prihranil prav nobene sitnosti pri po- tni listi, če bi bil hotel prestopiti mejo.

Lekarnar mu je včasih posodil konja, da je na hrbtu živali pozabil svoje tegobe.

Nastala je zima. Zdravilišče Rogaška Sla- tina se je pripravljalo na vsakoletni velik ples sv. Treh kraljev. Zdraviliška uprava je dala v to svrhu na razpolago od deželnih stanov na novo zgrajeno dvorano.

Henrika ni zanimala plesna prireditev. To- da lekarnar mu je tako dolgo prigovarjal, da se je odločil z lekarnarjevimi obiskati ples. Oblekel se je v frak, ki mu je izredno pri- stajal, kar je ugotovila tudi lekarnarjeva hči Amalija. Sani so pripeljale družbo v Ro- gaško Slatino, ko je bil ples že v polnem teku. Vstopili so v dvorano skoro neopaženi.

Henrik je opazoval občinstvo, ki ga je ne- vidna stena ločila v dva dela. Manjši del je predstavljala meščanska družba, ki je bila ples priredila in nosila tudi stroške zanj, večji del, dvetretjinski, pa je zavzemalo po- vabljeno plemstvo. Na neštevilnih sanah so se bili pripeljali magnati z ženami in hčer- kami iz Ogrske in Hrvatske. Naduta gospo- da meščanskega občinstva ni niti hotela vi- deti. Plesali so sami med seboj in govorili prav tako le med seboj. Delali so se, kakor bi razen njih ne bilo nikogar drugega v dvo- rani. Meščanski družbi pač tudi ni padlo na um, da bi skušala razbiti to steno, ki je ločila oba tabora. Odkar so pomnili, je bilo na ple- su sv. Treh kraljev v Rogaški Slatini tako. Splügnu se je zdelo smešno vse meščan- stvo, ki se je tako krčevito prizadevalo po- shemati kretnje ošabnega plemstva. Bil je sicer tudi sam plemič, toda njegova služba mu ni dopuščala, da bi se bil družil s plem- stvom. Silno ga je jezilo, da je sploh pri- šel na ples.

bolnišnico 31letnega železniškega uslužbenca Vinka Kurenta iz Nadgorice. Kurent je pri premikanju vagonov zašel med odbijače, ki so mu stisnili prsni koš. V bolnišnici je ponesrečenec izdihnil.

* **Patrona mu je razmesarila roko.** Kočarjev sin France Mišmaš iz Zagradca na Dolenskem je doma našel staro patrono, po kateri je pričel razbijati s kamnom. Patrona pa se je naenkrat razpočila in fantu razmesarila desno roko.

* **Nenavadna nesreča.** Prejšnji četrtek se je pripetila v Čakovcu strašna nesreča. 23letna sobarica Marta Domjanovičeva, zaposlena v hotelu Zrinjskem je čistila okna v prvem nadstropju in je nenadno omahnila. Med padcem se je ujela za električni vod in močan električni tok jo je smrtno zadel.

* **Samomor Pašičevega nečaka.** Te dni je v Beogradu izvršil samomor v trenutni duševni zmedenosti načelnik pravnega oddelka ministrstva pravde Radomir Pašić, sin brata Nika Pašića.

* **Požar zaradi neopreznosti.** V Rogoznici pri Sv. Rupertu v Slov. goricah je uničil požar gospodarsko poslopje posestnika Juriča Andreja. Požar je nastal najbrže zaradi nepazljivosti, ker je kadil Juričev hlapec Ivan Koren, ki je duševno omejen, na škodnjem pipo.

* **Žrtev motociklistične nesreče.** Uradnik papirnice v Vevčah Srečko Bekš je te dni padel z motocikla ter se znatno poškodoval. Ostal pa je kar doma, ker je menil, da poškodbe niso nevarne. Te dni pa se mu je stanje poslabšalo. Odpeljan je bil v Šlajmerjev sanatorij, kjer je izdihnil. Rajnki je bil sin davčnega inspektorja in pesnika g. Jože Bekša. Pokojnemu blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Ogenj v Beli krajini.** Pred kratkim je zgorela domačija posestniku Rozmanu v Vinomenu pri Dražicah. Kako je ogenj nastal, ne vedo. Škoda je poravnana z zavarovalnico. Posestniku Gršiču v Suhorju pa je ogenj upepelil gospodarsko poslopje in kozolec. Zavarovan je bil za nizko vsoto, zato trpi občutno škodo. Sumijo, da so ogenj zaneli otroci. Na praznik ponoči je nastal ogenj na Lokvici pri posestniku Martinu Plutu. Zgorelo mu je gospodarsko poslopje z orodjem, slamoreznicjo in žitno čistilnico. Škoda, ki mu jo je naredila najbrž zlobna roka, ni poravnana z zavarovalnico.

* **Konj je ubil gospodarja.** V Previžu pri Pazinu se je pripetila huda nesreča. 43letni

posestnik Ivan Bubič je vpregal konja, ki ga je nenadno z nogo brcnil v glavo. Poškodovanca so v naglici prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu umrl.

* **Smrtna nesreča otroka.** V Cerovljah je 16 mesecev stari otrok posestnika Rajmunda Kalistra vtaknil glavnik v žerjavico. V trenutku je glavnik izgorel. Plamen je zajel tudi otrokovo oblečko. Na otrokov krik je mati prihitela iz sobe, a bilo je že prepozno. Otroka, ki je dobil smrtno opekline, so prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl.

* **S kolesom čez skale v smrt.** Pri strugi Sore so zaposleni delavci. Nedavno je šel nadzirat delavce delovodja gradbene sekcije dravske banovine Grad Jernej. Peljal se je s kolesom in na strmini padel tako nesrečno, da je bil takoj mrtev. Pokojnik je štel 60 let in je bil oče devetih otrok. Doma je bil iz Beričevega. Nesreča je zbudila iskreno sočustvovanje s hudo prizadetimi.

* **Smrt rudniškega voznika pod vozom.** Te dni se je zgodila v Rajhenburgu huda nesreča. Ivan Kostevc, uslužben pri rudniku, je bil vsa povojna leta za kočijaža. Usodnega dne je bil poslan s težkim vozom na postajo po blago za rudniški konsum. Precej blaga je naložil in med tem tudi nekaj težkih zabojev. Kmalu od postaje je padel zaboj na tla. Konji so se ustrašili in nesrečnež je hotel ustaviti voz, pa je padel tako nesrečno pod voz, da mu je šlo kolo čez prsi in glavo. Bil je takoj mrtev. Rajnki je bil splošno priljubljen. Za njim žalujejo žena in pet otrok.

* **Toča po Slovenskih goricah.** Nevihta, ki je v petek oplazila vso Štajersko, tudi ni zgrešila vinorodnih Slovenskih goric, kjer je s posebno silo divjala v okolici Sv. Ane in Sv. Benedikta v Slov. goricah. Tu je toča uničila prav vse. Poljski nasadi, ki so vsi prav dobro kazali, so stolčeni v zemljo. Prebivalstvo s strahom gleda v bodočnost in bo pomoč nujno potrebna.

* **Smrtni padec z žične železnice.** 32letni Rudolf Špehonja se je iz Kobarida vračal proti domu. Med potjo se je odločil, da si bo skrajšal pot. Na bližnji postaji žične železnice se je privezal na zaboj, ki so ga kmalu nato potegnili čez dolino na drugi breg. Med potjo pa se je utrgal jermen, ki se je z njim Špehonja pritrtil na zaboj žične železnice. Špehonja je treščil v prepad in se je ubil.

* **Božjastno dekle je utočilo v mlaki.** Na Spodni Velki je božjastna 16letna rejenka pri posestniku Štefanu Lorenčiču Valnerjeva

Zofija prala perilo za hišo pri mlaki. Nena doma jo je napadla božjast. Pri tem pa je padla tako, da je obležala z obrazom v mlaki in se zadušila.

* **Strele je usmrtila dva zidarja.** Te dni je prihrumela nad Celje in okolico huda nevihta. Vmes pa so skoro neprestano švigale strele. V Medlogu pri Celju gradi posestnik Anton Fazarinc poleg novega gospodarskega poslopja enonadstropno hišo. 45letni zidar Martin Gračner iz Medloga, 28letni zidar Jože Krivec iz Dobrove pri Celju, zidar Ivan Breznik iz Gorice pri Galiciji in brezposelni mesarski pomočnik Bruno Južna iz Celja so v času nevihte nameščali stropnike v prvem nadstropju. Vsi štirje so stali na zidarskem odru v prvem nadstropju v notranjosti poslopja v bližini dimnika. Naenkrat je treščilo v dimnik, odtod pa je preskočila strela na zidarski oder. Vsi štirje delavci so se zgrudili nezavestni. Ko se je Južna kmalu nato ovestil, je ugotovil, da leži na Gračnerju. Kmalu se je tudi Breznik zbudil iz nezvesti. Ko sta si Južna in Breznik nekoliko opomogla, sta priskočila Gračnerju na pomoč in ga skušala z umetnim dihanjem spraviti k zavesti. Vsi naporji pa so bili zaman. Gračner je bil že mrtev. Prav tako tudi Krivec.

* **Strašna toča okoli Vranskega.** Te dni je strahotna toča okoli Vranskega v Savinjski dolini uničila skoro vse poljske pridelke in docela oklestila sadno drevje. Škodo cenijo na več kakor dva milijona dinarjev. Strahovita nesreča je prebivalstvo zelo potrla, saj je uničen tudi hmelj, ki je vsako leto glavni up savinjskih kmetov.

* **Silno neurje v Ribniški dolini.** Pretekli teden je nastal nad Ribniško dolino silen naliv, med katerim je padala kakor orehi debela toča. Polja, travniki in vrtovi v Zadolju, Podgorici, Dolenji vasi, Nemški vasi, Otavica, Lipovici, Makožah in drugih vaseh so popolnoma opustošeni. Prebivalstvo je vse obupano, saj take nesreče ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Sodijo, da je toča te kraje še bolj prizadela kakor lani Dobropolje.

* **Dve žrtvi ljubezenske žalosti.** V Mariboru je brezposelni mesarski pomočnik Ivan Uršič, ki je bil prej uslužben pri mesarskem mojstru Filipiču na Pobreški cesti, ustrelil svojo izvoljenko Ano Založnikovo iz Bake pri Konjicah, uslužbeno kot kuharico pri Javoreku, nato pa še sebe. Sam je bil takoj mrtev, dekle pa je menda kmalu nato umrlo. Samomorilec je pustil pismo, iz katerega je razvidno, da je šel v smrt samo zaradi tega,

Zvoki poloneze so ga zbudili iz razmišljanja. Henrik je pohitel k Amaliji, ki jo je bil že prej poprosil za ples, se priklonil in stopil z njo v vrsto. Poloneza je potekla do konca brez motenj. Ko pa je aranžer zapovedal promenado, je stopil pred Henrika neki gospod ter njemu in njegovi plesalki zastavil pot.

Splügen je neznanca opozoril, da še ni vrsta na njem in da naj stopi nazaj. Začuden ga je pogledal tujec, nato pa mu je obrnil hrbet, ne da bi mu bil odgovoril.

Gospodična Amalija je tresoča se visela ob Henrikovi roki. Henrik pa je bil bled ko kreda.

»Za božje ime, gospod Splügen,« je rekla Amalija, »kakšno strašno neobzirnost ste zagrešili! Ne bi si mislila kaj takega od vas. Gospod je bil grof Mogosházy, najbogatejši magnat z one strani meje. Njegova plesalka je grofica Radosavljevičeva. Le glejte, kako se dama ozira na naju. Ne, gospod Splügen, kar v zemljo bi se vdrla od sramote!«

Splügen ni odvrnil besedice. Povedel je mladenko k njenim staršem in se s tihim poklonom poslovil.

Lekarnar, ki je bil sede na stolu opazil neprijeten dogodek, je strupeno pogledal za njim. »Kaj pa se je zgodilo, Amalija?« je vprašal hčer. »Zdi se mi, da je bil domišljavec celo predrzen proti grofu. Kar zapustiti bi ga bila morala, da bi gospodje videli, kako smo izobraženi in kako dobra družina smo, ki ve, kaj se spodobi.«

»Kdo pa je ta mladi gospod?« je vprašala neka ženska, ki je poslušala pogovor med

očetom in hčerjo. »Videti je kavalir in lep je.«

»Kdo je,« je odvrnila gospa Ogrizkova, »vam lahko povem. Lačen siromak, ki smo ga iz usmiljenja vzeli s seboj na ples. Pa ne bomo več kaj takega storili, da ne bo sramote.«

Medtem ko so Ogrizkovi tako omalovažujoče govorili o Splügenu, je ta stopal čez dvorano in iskal grofa. Grof je stal z nadutim obrazom magnata, ki misli, da se mu mora vse pokoriti, v družbi mladih dam in veselo kramljal. Očitno je bil že pozabil prejšnji dogodek. Splügen je opazoval grofa iz kota dvorane. Grof Mogosházy je bil visoke postave, že nekoliko izživiljen in z močno osivelimi lasmi na sencih, čeprav še ni mogel imeti mnogo nad 50 let.

Plesna godba je spet poklicala pare v krog, grof je pritisnil monosel na oko in gledal po plesočih dekletih. Ta trenutek je porabil Splügen stopil h grofu, se bežno priklonil in rekel:

Grof Mogosházy prej ni smatral za vredno odgovoriti na moje vprašanje. Ali vas smem zdaj prositi za pojasnilo, zakaj ste mi prej pri polonezi tako rekoč zastavili pot? Moje ime je Henrik plemeniti Splügen.«

Grof ni umaknil pogleda od plesočih. Smehljal se je sam vase in se obnašal, kakor bi ne bilo nikakega gospoda plemenitega Splügena na svetu.

V Henriku je vse vrelo. Njegov glas je bil kovinsko trd, ko je še enkrat zastavil svoje vprašanje grofu.

Zdaj se je grof Mogosházy obrnil k njemu. Pogledal je mrzlo Henrika, ki mu je bilo li-

ce blede ko sneg, in rekel: »Morda sem prej pri polonezi stopil pred vas. Toda zakaj želite o tem pojasniti, mi ni jasno.«

»Morda me boste bolje razumeli, grof Mogosházy, če vam povem, da se zaradi takšnega vašega obnašanja čutim užaljenega in da terjam za to žalitev zadoščenje.«

»Gospod,« je odvrnil grof »Dosljej sem gledal na zadevo s šaljive strani, a zdaj mi je te šale dovolj: Če bi moral vsakemu pisarju pojasnjevati, kaj delam, bi bilo pač prenemumno. Naj vam bo to dovolj. Če pa še kaj želite, se obrnite na mojega upravnika, tistega debelega gospoda tam, ki pleše z lekarnarjevo hčerjo.«

»Ali je to vaša zadnja beseda, grof Mogosházy?« je vprašal Splügen tresoč se od razburjenja.

»Nedvomno zadnja beseda. Vsakdo bodi na svojem mestu. Jaz med magnati, a vi, mladi gospod, pri carinski zapornici!«

Splügen je besno gledal za počasi odhajajočim.

Čeprav sta tiho govorila med seboj, so nekateri le opazili, da sta se prepirala. Splügen je bil nov človek v Rogaški Slatini. V meščanskih vrstah niso prav vedeli, kam ga naj bi postavili, plemstvo pa, ki se je med seboj poznalo, ga je opazilo šele zdaj, ko je tako odločno govoril z grofom Mogosházjem.

»Kaj pa je bilo, Geyza? Ali si se prepiral s tistim mladim človekom, ki tam ob stebru nepremični stoji in te zasleduje z žarečimi pogledi?« je vprašal star magnat grofa Mogosházja.

»Prepir?« je odvrnil grof. »Ne, nisem se

ker se je ljubezensko razmerje z dekletom v zadnjem času precej ohladilo.

* **Aretacija zaradi umora.** Nedavno je bila umorjena 54 letna preužitkarica Marija Lapuhova iz Zakota pri Brežicah. Sodno raztelesenje je ugotovilo, da je dobila Lapuhova poleg drugih dva smrtna udarca. Morilec jo je sunil z nožem v vrat tako silno, da ji je prerazal žilo odvodnico in predrl z nožem celo v prsni koš. Z drugim udarcem na glavo z nekim železnim predmetom pa ji je prebil lobanjo in ranil možgane. Umora je obdolžen France Cirnski, posestnik v Selah pri Dobovi. Marija Lapuhova se je zadnja leta stalno tožarila, odkar je Franc Cirnski kupil njeno in njenega moža posestvo v Bukošku. Pokojnica je uživala od te prodaje skupno s svojim možem preužitki pri Cirnskem. Zaradi izgovorjenih pravic so se pogosto prepirali. Zato Lapuhova nista hotela stanovati pri Cirnskem, kar je spor še bolj poostri. Hotela sta stanovati v Zakotu, čemur pa se je Cirnski upiral. Lapuhova baje nista ničesar prejela od Cirnskega ter sta morala beračiti, da sta se preživljala. Zaradi preužitka se je dolgo vlekla tožba, ki jo je Cirnski izgubil na vseh treh instancah. Aretiranec trdovratno zatrjuje, da ni morilec.

* **Namesto čez mejo jih je spravil na orožniško postajo.** Nedavno je sedem dalmatinskih delavcev na Ljubnem iskalo človeka, ki bi jih spravil čez mejo. Našli so Karola Krajncja ter so se pogodili z njim za 700 din. Izročili so mu denar. Krajnc pa jih je vodil vso noč okrog po hribih, zjutraj na vse zgodaj pa jih je privedel v Črno na orožniško postajo, kjer jih je izročil orožnikom in jim dal tudi ves denar, ki ga je dobil od njih. Delavci so prišli v Ljubljano, da bi dobili delo na novi progi Črnomelj — Vrbovsko, v Ljubljani pa jih je nagovarjal neki dalmatinski krošnjar, naj gredo rajši v Nemčijo, češ da bodo bolje zaslužili.

* **Ukradli so mu 10 tisočakov.** Te dni je šel v Ljubljano neki trgovec iz Rovt. V Ljubljani je menjal večji znesek italijanskih lir. Ko se je vrnil domov, je zavrnil še malo k sosedu gostilničarju. Pa se je zgodilo, da je ob odhodu zgrešil smer proti domu in izkoristil toplo noč za spanje na prostem. To pa se mu je bridko maščevalo. Ko se je zbudil, je našel listino zraven sebe, v njej pa je manjkalo 10.000 din. Orožniki zdaj iščejo tatu.

prepirl s tem mladeničem. Samo svoje stališče sem mu pojasnil. To je vse.

»Ne bil bi smel tega storiti,« je menil stari gospod. »Saj veš, kakšne so zdaj razmere, s kakšnim nezaupanjem gledajo na Dunaju na nas Madžare. Morda je tisti mladenič politični agent, eden iz tolpe barona Brunecka, ki bi nas Madžare videl najrajši vse v zaporih Spielberga.«

»Lahko te pomirim, dragi stari gospod. Mladi gospod je carinski uradnik in okoli tri mesece v službi v Boglajenu. Poizvedel sem, kakšno osebo so nam poslali z Dunaja na našo mejo. Ta dolgi mladenič je čisto skromen človek. Če sem ga prav slišal, se je hotel dvobojevati z menoj. Kaj takega pač politični agent ne počne.«

»Ali si njegov poziv na dvoboj sprejel?«
»Kaj pa misliš! Zdaj imam opravke, ki so važnejši od dvoboja s tem mladim človekom. Kratko malo sem ga odklonil in mislim, da je zadeva s tem odpravljena.«

»Želel bi v tvojo in nas vseh korist, da se je zadeva zaključila. Zdaj v teh časih sta potrebna mir in treznost! Ti si kljub svojim letom še zmerom prevročekrven. Mislim, da bi bilo treba želji mladega gospoda morda le ustreči.«

»Kakor misliš. Prepuštam tvoji preudarnosti, da zadevo poravnas. Že vnaprej se strinjam z vsemi tvojimi zadevnimi ukrepi.«

Gospoda sta si podala roki. Stari magnat je začel iskati Splügena, pa ga ni našel ne v dvorani, ne v kadih in igralnih sobah. Henrik je izginil, ne da bi se bil od koga poslovil.

* **Tat je pobegnil v deročo Pesnico.** Pri posestnici Sedlačkovi v Pacinju se je zadrževal že nešteto krat kaznovani Martin Bolkovič iz Rucmancev, ki se stalno potika po svetu. Ko so za ta obisk izvedeli orožniki, so hišo obkolili. To pa je Bolkovič opazil in skočil skozi zadnji izhod v dva metra oddaljeno deročo Pesnico. Valovi so ga pograbilo.

Našim domačim naročnikom!

Le še štirinajst dni in potekla bo polovica leta, zato je zdaj čas, da poravnava vsak, ki tega še ni storil, naročnino za »Domovino«. Ne odlašajte več, pozneje plačati vam bo težje, ako imate še druge obveznosti. Poslužite se takoj položnice, ki jo imate še doma in je do danes niste izrabili. Na zahtevo vam uprava lista pošlje tudi drugo. Kdor ima naročnino v redu poravnano, se lahko zane, da bo tudi list v redu prejemal. Zato naročniki spolnite brez oklevanja svojo naročniško dolžnost.

Naročnikom v inozemstvu!

Naročniki v inozemstvu nas večkrat prosijo, da jim za plačilo naročnine pošljemo položnice. Odgovarjamo jim, da tega ne moremo storiti, ker naše položnice v inozemstvu niso veljavne. Naročnina se plačuje po mednarodni poštni nakaznici, ki jo dobi vsak naročnik na svoji pošti, posreduje pa tudi nakazovanje denarja banka S. Baruch in drug 11, rue Auber Paris, na katero se je obračati in sicer za države Francija, Belgija, Holandija in Luksemburg. Naročniki v Nemčiji pa denarja za časopise ne smejo pošiljati, te sprejemamo za naročnike le, ako plača za nje naročnino kaka druga oseba, ki biva v Jugoslaviji.

Uprava »DOMOVINE«

bili, vendar pa se je s poslednjimi močmi oprijel za vejo, ki je sredi reke štrlela iz vode. Na klice se nikakor ni hotel vrniti, zato so orožniki s čolnom odpluli do njega. Bolkovič se je s poslednjimi močmi in ves trd od mraza držal na površju, ko so ga na-

ložili v čoln in odpeljali na suho. Bolkovič je izročen sodišču.

* **Koča pod Storžičem žrtev zločinskega požigalca.** V nedavni noči je pogorela planinska koča pod Storžičem, last g. Megliča z Loma. Kočo je že nekaj let imela v najemu tržiška podružnica Slovenskega planinskega društva. Kakor vse kaže, so neznan zlikovec najprej kočo oplenili, nato pa zažgali.

Popotnikova torba

Odkritje spomenika kralju Zedinitelju v Trbovljah

V svoj načrt za Petrovo petletko je trboveljski Sokol uvrstil misel, da bi postavil v Trbovljah spomenik svojemu velikemu vzorniku, pokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Ta načrt je uresničen in 18. t. m. bo odkritje spomenika. Hkratu bo trboveljski Sokol praznoval svojo tridesetletnico z javnim nastopom.

Spomenik je delo priznanega kiparja Frana Repiča, ki ga je izvršil v nadnaravni velikosti na 80 cm visokem podstavku. Stal bo tik Sokolskega doma ob glavni cesti sredi Trbovelj, kakor je sredi nas še zmeraj ostal svetel lik pokojnega kralja, lik neomajnosti in ljubezni do naroda. 18. t. m. bo dan narodne manifestacije, zato pričakujemo velikega odziva iz vseh sosednih in daljnih krajev. Dovoljena je polovična voznina. Za prehrano bo vsakemu prijavitelju preskrbljeno. Pri odkritju bo sodeloval oddelek vojske z vojaško godbo. Vojaški oddelek bo nastopil tudi pri popoldanskem nastopu. Društva, ki imajo svoje kroje in zastave, so vabljeni, da se udeležijo odkritja z zastavami in v krojih. Rok za prijavo, zlasti kar se tiče prehrane, je do 15. junija. Vabljeni so vsi brez razlike! Pridite!

Črni premog bodo kopali v Lipi

Frankolovo, v juniju.

Nedavno so našli v Lipi sledove črnega premoga. Za premog so se začeli zanimati denarniki in delniška družba »Mirna« iz Zagreba

2.

Oblečen v suknjo in s cilindrom, potisnjem globoko na čelo, je naglo korakal Splügen po zasneženi cesti. Bilo je zelo mrzlo, zvezde so se lesketale na nebu, sneg je škripal pod njegovimi koraki, a Splügen ni čutil mraza, zakaj v njem je vrela kri. Dolgo pot je imel pred seboj, a na carinsko postajo mra dospeti še pred koncem plesa. Njegova jeklena volja mu ni puščala čutiti utrujenosti. Tik pred obmejno carinsko postajo so zazvončkljale prve sani z vračajočimi se gosti mimo njega.

Splügen je podvojil hitrost, prispel do carinske hišice, naglo odprl vrata in z rokami, otrplimi od mraza in oblečenimi še v plesne rokavice, spustil zapornice. Zdal si je od dahnul.

Z vročično naglico je slekel frak in oblekel službeno suknjo, potisnil na glavo čepico in prižgal malo ročno svetilko. Nato je šel na opazovališče in mignil staremu mitničarju, ki se je dvignil zehajoč in zaspan z oblazinjenega stola, naj kar dalje dremlje.

Splügen ni stal niti deset minut pri oknu, ko so se pripeljale druge sani in je kočijaž zaklical proti hišici, naj odprejo zapornice.

»Kdo se je peljal pred vami tu skozenj?« je vprašal Splügen kočijaža. Ta mu je odgovoril, da sani gospoda plemenitega Trascocyja, ki ga je bil pri Sv. Marjeti prehitel. Henrik je posvetil v notranjost vozila in videl čisto tujo družbo, zavito v kožuho in odeje. Zaprl je vrata, zapornice so se vzdignile in sani so odzvončkljale dalje v ogrsko deželo.

Tretje, četrto, peto vozilo je sledilo. S skrajno veštnostjo je pogledal v vsako vozilo, da je videl, kdo se je vrnil, in vsako vozilo je potem brez nadaljnega pustil dalje. Temeljito se bo maščeval.

Pozno po polnoči so se pripeljale zaželeni sani. Ko je Henrik posvetil s svojo svetilko v notranjost vozila, je spoznal grofa Mogosházyja. Zraven njega je sedela čisto v kožuho zavita postava.

Grof je vprašal s osornim glasom, kaj se je zgodilo, da ga ne puste naprej. Kočijaž Imre se je obrnil k svojemu gospodarju in obrazložil vzrok. Zapornice so bile spuščene.

Splügen je obrnil svetilko tako, da je grof lahko spoznal svojega nasprotovaleca. Zdal je grof Mogosházy razumel. Začutil je vso neprijetnost svojega položaja.

»Ali smem prositi za potni list, da ga vidim?« je dejal Splügen. »Gospoda pač nedvomno ve, da po določilih paragrafa 362. ne sme prekoračiti avstrijske carinske meje brez uradnih potnih listin?«

»Vrag naj vzame vaše potne listine, gospod, in vaš paragraf 362. Saj si vedar lahko predstavljate, da se na ples nisem peljal s potnim listom,« je vzkliknil grof.

»Obžalujem,« je odvrnil Splügen. »Vaše besede me silijo, da se moram poslužiti vse strogosti paragrafa proti vam. V imenu cesarja vas aretiram.«

»Gospod, to pa je že več kakor šala! Vem, da me prav dobro poznate, zato vas pozivam, da mi nemudoma odprete, sicer si bom prevoz priboril s silo!«

(Dalje prihodnjič)

bo začela v kratkem kopati. Črni premog, ki ga bodo tu kopali ima nad 7000 kalorij. Že pred približno sto leti so v teh krajih kopali premog. Zakaj so delo opustili, ni znano. Plasti premoga so ponekod do dva metra visoke. Podjetje bo zaposlilo le domače ljudi.

Kakor je ugotovljeno, je v vseh teh krajih precej premoga. Samo se ne ve, če so povsod zadosti velike plasti.

Požar zaradi otroške porednosti

Ježica, junija.

Nedavno popoldne se je privabil dim s podstrešja Erjavčevega skednja v Mali vasi. Poslopje je bilo prej last Kermaunerjevih, po domače Osarjevih. Njih posestvo je pred nekako 15 leti kupila naša občina, da preuredi stanovanjsko zgradbo v občinsko hišo. Do tega pa ni prišlo iz več razlogov in Kermaunerjeva domačija je šla znova na dražbo. Kupil jo je stavbenik Erjavac in jo preuredil v skladišča, v hiši pa je napravil dve stanovanji.

Ena izmed strank ima porednega fantiča, starega osem let. Ta fantek je ujel domačo mačko, ji privezal na rep papir in papir zažgal. Mačka je z gorečim papirjem zbežala na seno na podstrešju in ga zažgala. Ogenj je ugonobil vso zalogo sena in ostreže. Vnemala se je že tudi sosedna stavba, kjer sta bila dva vagona cementa, vendar so zbrani gasilci požar udušili.

Podjetniku je zavarovalnina potekla ob koncu maja in se ne ve, ali bo zavarovalnica izplačala to v juniju nastalo škodo. Za veliko zalogo sena pa ni bil zavarovan. Na senu je imel svoj kovčeg z obleko tudi stavbenikov hlapec. Vse mu je zgorelo, ostalo mu je le to, kar je imel na sebi: delovne hlače in srajca. Kdo bo njemu poravnal škodo?

Ljudje se sprašujejo, odkod je prišlo v otroka toliko srčne trdosti, da je želel uživati v tem, kako bo mačka gorela. Vedno in vedno poučujejo mladino: Rada imej živali, ne trpinči jih! Pri mnogih ta pouk zaleže, pri nekaterih pa nič. Starši morajo na otroke pač bolj paziti, če vidijo, da imajo slaba nagnjenja, ki lahko zakrivijo mnogo zla. Če bi stalo to poslopje v bolj strnjem naselju, bi lahko zgorela vsa vas.

Otrok je zažgal

Ivanjkovci, junija.

Pred dnevi je nastal ogenj v gospodarskem poslopiju Rakuša Valentina v Strežini. Na pomoč je prihitela gasilska četa iz Ivanjkovcev z motorno brizgalno in 18 možmi. Bilo je dovolj vode in se je tako požar v 70 minutah pogasil. Zgorela sta del gospodarskega poslopja in slamnata streha na hiši, ki se drži gospodarskega poslopja. Hleve in vse drugo so rešili.

Dognalo se je, da je zažgal 10 letni rejenec iz neprevidnosti.

„Slovenec“ in „Slovenski dom“ obsojena

Za časa volilne agitacije v decembru je bil senator dr. Albert Kramer izpostavljen posebno strastnim napadom in žalitvam v »Slovenecu« in »Slovenskem domu«. Ne da bi dobil sebi kakšno zadoščenje, temveč da pred nepristranskim sodiščem obsodi tak način časopisne borbe, je dr. Kramer vložil zaradi nekaterih napadov v »Slovenskem domu« in v »Slovenecu« neposredno pred volitvami in po njih tožbo zavoljo razžaljenja časti. Ko je bilo sodno postopanje že v polnem teku, je »Slovenski dom« ponavljajoč zopet stare napade dr. Kramerju očital, da se niti ne upa tožiti...

Te dni sta bili pred ljubljanskim okrožnim sodiščem razpravi o tožbah proti obehma listoma. V prvi razpravi se je zagovarjal takratni odgovorni urednik »Slovenskega doma« Josip Košiček zaradi prestopkov po členu 52. tiskovnega zakona, v drugi razpravi pa Viktor Cencič, odgovorni urednik »Slovenca« zavoljo iste reči.

»Slovenski dom« je v svojih člankih poskušal smešiti dr. Kramerja kot »velikega jugoslovenskega trobentača«, ki je pokleknil pred dr. Mačkom, da bi po njegovem hrbtu priplezal do oblasti. Po volitvah pa ga je obtožil, da je z zločinskimi lažmi razburjal ljudi v izrazito protidržavni smislu in jih kot kraljevski senator pozival tako rekoč na vstajo. »Slovenski dom« je takrat klical oblastva na pomoč proti »velikemu jugoslovenarju«.

Obtoženec, ki sam ni prišel na razpravo, se je v preiskavi zagovarjal v glavnem z »volilno psihozo«. V kolikor je navajal priče, so ga te pustile čisto na cedilu. Njegov zagovornik se je v svojem zagovoru navzlic temu trudil dokazovati upravičenost načina pisanja »Slovenskega doma«.

Kazenski senat je obsodil odgovornega urednika »Slovenskega doma« Josipa Košička zaradi klevete na 1200 dinarjev denarne kazni, odnosno 20 dni zapore, 500 dinarjev odškodnine, 500 dinarjev povprečnine in na objavo te sodbe na čelu »Slovenskega doma«.

V drugi razpravi se je zagovarjal »Slovenec« odgovorni urednik, ki takisto ni prišel osebno, zaradi podobnih izpadov. »Slovenec« je označeval dr. Kramerja za nekega šefa masonske klike, ki se pritožuje nad zatira-

njem naprednega življa v Sloveniji, kadar ne more drugih pobijati, preganjati in vlačiti po ječah. Očital je dr. Kramerju, da se je zvezal s komunisti, da se v njegovi pisarni izdelujejo največje laži in podobno. V posebnih pesmicah ga je dolžil, da prodaja svoje prepričanje, da je figa njegov stalni simbol, da je političen spekulant in breznačelen akrobat, ki je igral na napačne karte, in kar je še podobnih cvetk. Tudi »Slovenec« urednik se je zagovarjal s »psihozo« in kakih resnih dokazov resnice ni nastopil.

Zagovornik obtoženih urednikov je zanimivo reagiral na očitke »Slovenskega doma«, da se dr. Kramer ne upa tožiti z izjavo obžalovanja, da se je dr. Kramer izkazal kot neresnega politika baš s tem, da išče časti s tiskovnimi tožbami. »Slovenec« odgovorni urednik Viktor Cencič je bil obsojen na 1620 din denarne kazni, odnosno 27 dni zapore, 600 dinarjev odškodnine, 500 dinarjev povprečnine in objavo sodbe na čelu »Slovenca«. Oproščen je bil zaradi očitka, da je bil dr. Kramer duša Živkovičeve diktature, češ da je to politična kritika, ki ne vsebuje ničesar osebno žaljivega. (Kakor znano dr. Kramer sploh ni bil minister v Živkovičevi diktaturi.)

Tožitelja je pri obeh razpravah zastopal odvetnik dr. Josip Cepuder, ki je v ostrih besedah očrtal nedopustnost borbe, kakršna se vodi danes v izvestnem časopisju proti političnim nasprotnikom. Zagovornik obeh obsojencev je prijavil revizijo in priziv in botorj o zadevi razpravljaj še stol sedmorice v Zagrebu.

Meteor, ki priča o življenju v vesoljstvu

V Kaliforniji je padel na zemljo meteor, v katerega notranjosti so izsledili živa bitja. Meteor je treščil na zemljo baš v času, ko se je vozil neki avtomobilist iz San Francisc v Los Angeles. Napol omamljen je vozač ustavil avto in je potem nekoliko sto

Ženski vestnik Mleko shranjuj v temnih prostorih

Kadar nastopijo topli poletni dnevi, se povečajo skrbi gospodinje za živila. Toda ne samo vročina, temveč tudi svetloba vpliva na prehrano, zlasti na mleko je treba poleti paziti.

Znanstveniki so odkrili, da ima mleko poleg drugih sestavin tudi vitamin C, ki je zelo potreben za človekovo zdravje in zaradi katerega priporočajo uživanje pomaranč in limon, ki imajo zlasti mnogo tega vitamina.

Gospodinja, ki hrani mleko v svetlem in solnčnem prostoru, ne ravna prav, ker se na svetlem izgubi iz mleka vitamin C, ki ga v mleku že tako ni preveč. Poleg vitamina C ima namreč mleko še drug vitamin, ki pomaga uničevati vitamin C, če je mleko preveč izpostavljeno svetlobnim vplivom. Zato moramo poleti paziti, da hranimo mleko ne le v hladnem, ampak tudi v kolikor mogoče temnem prostoru.

Za kuhinjo

Pretlačen grah. Četrť kile graha preberi, operi in pristavi v en liter kropa, namesto suhega graha vzameš presnega, le primerno več. Ko je grah kuhan, ga ocedi in pretlači skozi sito. V kozi napravi nepretemno prežganje iz štirih žlic masti in štirih žlic moka. Ko je prežganje gotovo, ga zalij z vodo, v kateri se je grah kuhal, prideni še pretlačeni grah, osoli in dobro zmešaj. Nato dodaj še žlico sirovega masla, še enkrat dobro zmešaj, naloži v skledo, po vrhu pa položi na kolobarčke narezano in na masti ocvrto čebulo. Daš kot prikuho namesto zmešanega krompirja.

Sirove palčice. Umesi v testo 14 dek moka, sedem dek sirovega masla, dve deki naribanega bohinskega sira, dve žlici kisle smetane, en rumenjak in malo soli. Umešano testo naj nato počiva četrť ure. Nato testo razvaljaj, razreži v palčice, zloži na pomazano pekačo in speci. Daš tople na mizo.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)
odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrš vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

NAGRBNE SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki cenil dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kuno-varju Franje, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

znanstvenem svetu, zakaj to bi bilo prvič, da so v izpodnebni kamnu našli živa bitjica, ki zanesljivo ne izvirajo z naše zemlje. V raznih meteorjih so sicer že prej odkrili vtiske, ki so jih smatrali za rastlinske, toda to ni bilo čisto zanesljivo. Če se trditev ameriških učenjakov izkaže za osnovano, tedaj bi bilo to dokaz, da je tudi v vesoljstvu življenje, ki je podobno našemu.

Neki francoski učenjak pravi, da je treba sicer še počakati, kajti tudi ob drobnogledu se lahko zmotiš. Možnosti, da bi šlo za živa bitjica iz vesolja, pa tudi ta učenjak ne zavrača, ker je dokazano, da mnoge bakte-

rije lahko vzdrže dolgo časa brez zraka, vode in ob izredno hudem mrazu. Meteorji pač lete milijone kilometrov po prostem, kjer manjka vsega tega, kar po naših pojmih živa bitja morajo imeti.

Po poročilu iz Amerike je učenjak, ki je raziskoval meteor, postavil njegove bakterije v posodo, v kateri je bilo 200 stopinj pod ničlo in ni bilo v posodi ne zraka ne vode. Bakterije so to preizkušnjo prebile. Če je torej res dokazano, da so bile v meteorju bakterije, potem je pač tudi verjetno, da so v vesoljstvu zvezde, na katerih bivajo živa bitja, podobna človeku in živalim.

Kakšno škodo so napravili roji kobilic v Kaliforniji

V dolžini kakšnih 80 km so v Caolingi v Kaliforniji dala oblastva postaviti čudne naprave, sestoječe iz pločevine, strupenih snovi, tlečega lesa in predmetov, prepojenih s katranom in petrolejem. Na ta način so hoteli ustaviti roje kobilic, ki so bili v Kaliforniji že dolgo časa na pohodu in uničili vse, na kar so naleteli. Letošnji pohod kobi-

lic je po sodbi strokovnjakov najhujši v zadnjih petindvajsetih letih.

Ozemlje, ki je bilo posejano z žitom in lanom, kakor tudi nasade bombaža in sadja so kobilice čisto uničile. Suhe veje in korenine so edino, kar so pustile, ko so jo potegnile dalje. Škoda gre v milijone dolarjev.

Pogreb s poskočnicami in veselim petjem

Nenavaden dogodek so imeli te dni v neki vasi v bližini Aten. Skozi vas je šel pogrebni sprevod, ki pa ni bil prav nič podoben navadnim pogrebom. Za vozom, s katerim so peljali mrljca, je šlo precej ljudstva. Pogrebci pa so bili kaj dobre volje. Peli so in veselo razpoloženje je delala še godba, ki je igrala same poskočnice.

Kdo je bil ta nenavaden človek, da se je ljudstvo ob njegovi smrti tako zelo veselilo? Bil je to v vsej občini največji veseljak Kosta Gregorij. Kaj rad je večkrat dejal tole: »Smrt je za ljudi rešiteljica. Samo nespametni jokajo, če jim kdo izmed svojcev umre. Tedaj, ko bom jaz umrl, se boste vsi veselili.« Pred nedavnim je ta veseljak hudo zbolel. Ko pa je čutil, da se mu bliža smrt, je poklical k sebi notarja in mu narekoval

svojo oporoko. Ko je umrl, so oporoko odprli. Pokojnik je zapustil vse svoje premoženje bližnjim sorodnikom, toda s pogojem, da nihče njih ne sme na njegovem pogrebu potočiti niti ene solze. V primeru, če bi se kdo proti temu pregrešil in bi za pogrebom jokal, bi vse premoženje pripadlo občini. Poleg tega je v oporoki namenil tudi 5000 drahem za prireditve zabave na dan pogreba, 3000 drahem pa za godbo, ki bo ta dan od jutra do večera igrala in zabavala ljudi.

Do vseh podrobnosti natančno so se dediči držali določil v oporoki, čeprav se je tamkajšnji duhovnik protivil takšnemu pogrebu. Hotel je celo že zapustiti sprevod, vendar so ga le preposlili, naj pokojnika vsaj cerkveno pokoplje. Ker je videl, da bi ljudje sami pokopali mrljca, se je vdal.

Človeško življenje hočejo podaljšati do 2000 let

Holandski učenjak profesor de Lampl trdi, da bo kmalu mnogoče podaljšati človeško življenje do 2000 let. Človek se bo moral dati vsakih 50 let pomladiti po njegovem načinu, in sicer s pomočjo mraza. Profesor de Lampl je ugotovil, da so se v severnih krajih zmrzla trupla raziskovalcev mnogo let po smrti ohranila povsem nedotaknjena. To ga je privedlo na misel ohraniti človeka skoro zmrzlega.

Treba je bilo najti snov, ki bi ohranila telo pri življenju pri zelo hudem mrazu. Sestavil je vitaprolongin, izvleček iz žlez mladih krav, ki je znižal telesno toploto živali do ničle. Vbrizg vitaprolongina je imel za posledico, da je nastopilo mirno spanje, namesto da bi bila žival zmrznila in poginila. Uspavane živali so se potem prebudile okrepane in prerojene. Najprej je imel holandski učenjak zmrzle živali v tem stanju čez noč, potem je pa postopno daljšal dobo svojih poskusov do enega tedna in naposled celo na en mesec.

Treba je bilo samo še preizkusiti ta način na človeku. Za poskus se je ponudila gospodična Broogova, stara nad 30 let. Imela je razrvane živce, bolna jetra, slabo srce in tudi zelo slabe ledvice. Učenjaku je dejala, da nima kaj izgubiti, tudi če bi se poskus izjalovil,

Učenjak ji je vbrizgnil vitaprolongin. Potem jo je namazal s solno raztopino in položil v nekakšno ledenico, podobno stekleni krsti. Tam je začelo njeno dihanje pojemati, obraz je izgubil barvo, toplina je padla in Broogova je otrpnila kakor živali, ki zimo prepijo. Spala je brez sni pod nadzorstvom profesorja in njegovih pomočnikov skozi 42 dni. Ko je pa profesor ustavil dotok mrzlega zraka, se je začelo življenje počasi vračati v njene ude. Čez 24 ur je že lahko sedela in čez dva dni je odšla iz profesorjeve delavnice povsem pomlajena. Broogova pravi, da se ji je vrnilo zdravje in da se počuti kakor znova rojena.

Profesor trdi, da bi lahko ležal človek v tem stanju tudi 10 let brez škodljivih posledic. Njegovi poskusi bodo pa zaenkrat omejeni samo na živali. Njegovo naziranje sloni na spoznanju, da si zmrzlo telo odpočije od možganov, kajti po učenjaku dr. Carrelu je vzrok smrti delovanje možganov. Smrt je cena, ki jo plačamo zato, ker imamo možgane. To spoznanje se ujema tudi z naziranjem češkega učenjaka dr. Ružičke, da se bo pomlajevanje pospešilo šele takrat, ko bo odkrit način, kako pomladiti možgane. Upanje je, da se bo dalo človeško življenje podaljšati, pravi dr. Carrel. Toda če bi prišlo tako daleč, da bi

živel človek 2000 let, bi nastal za človeštvo zelo kočljiv položaj. Pojavili bi se uradniki, ki bi imeli 1200 službenih let in mladim uradnikom bi odgovarjali po uradih: »Obžalujemo, nobenega prostega mesta ni. Pridite takole čez tisoč let, morda se bo dotlej kaj izpraznilo.«

× **350.000 španskih beguncev v Franciji.** Pred meseci v najusodnejši dobi španske državljanske vojne je bilo v Franciji okrog 500.000 beguncev. Po koncu vojne so se začeli španski begunci vračati v domovino. Dne 1. marca jih je bilo v Franciji še 450 tisoč. Od marca do začetka junija se je vrnilo okrog 100.000 beguncev, tako da jih je sedaj še 350.000 v Franciji. Vsak dan se vrne okrog 400 beguncev. Za preskrbo španskih beguncev je Francija izdala v začetku okrog 15 frankov na dan za vsakega. Vsak dan je bilo potrebnih nad sedem milijonov frankov za preskrbo beguncev, danes pa stanejo španski begunci Francijo še vedno okrog šest milijonov frankov na dan. V francoskih bolnišnicah se zdravi okoli 13.000 ranjenih in bolnih španskih beguncev. Za vsakega begunca v bolnišnici je potrebnih na dan okoli 60 frankov.

× **Ladja obupanih židov.** Pred binkoštni se je na neko ladjo vkrcalo v Hamburgu 918 nemških židov. Begunci so dobili potne liste in vizume za potovanje na Kubo. Ko je ladja z židovskimi begunci prišla v Havano, so tamkajšnja oblastva prepovedala izkrcanje, češ da so potni listi brez veljave. Po dolgih pogajanjih je predsednik Kube dovolil izkrcanje beguncev, če plačajo vsak po 500 dolarjev jamčevine. Tega denarja begunci niso mogli zbrati in je ladja z begunci zato prisiljena križariti po Karaiskem morju. Begunci čakajo zdaj odgovor na prošnjo, ki so jo poslali predsedniku Rooseveltu, naj jim pomaga. Vsi begunci so sklenili izvršiti samomor, če bi bili primorani vrniti se nazaj v Hamburg. Iz pristanišča v Havanu so pregnali tudi ladjo »Flandres«, na kateri je 98 židov, ki so pobegnili iz Nemčije.

× **Mars se je spet približal zemlji.** Francoski zvezdoslovci se letos s posebno vnamo pripravljajo za opazovanje planeta Marsa, ki bo zadnje dni tega meseca na svoji poti prišel najbližje zemlji. Oddaljen bo od zemlje samo 58 milijonov km, to je 20 milijonov kilometrov manj, kakor je Marsova povprečna oddaljenost od zemlje. Na tako razdaljo se Mars približa zemlji vsakih 15 let. Ker vse skrivnosti planeta Marsa še vedno niso pojasnjene in trdijo nekateri še vedno, da uspeva na njem življenje, je razumljivo, da hočejo zvezdoslovci vsakih 15 let izrabiti priložnost in opazovati posebno pazljivo planet, ko je v najmanjši oddaljenosti od nas.

× **Neguševa hči je bolničarka.** Princeza Zahaj, hči bivšega abesinskega neguša, je dovršila tečaj za bolničarke na Angleškem in je stopila v samaritansko službo. Zdej deluje v neki londonski bolnišnici za otroke.

× **Obvezna delovna služba za vsa dekleta v Nemčiji.** V Nemčiji se pripravlja zakon, po katerem bo moralo vsako dekle do 25 let služiti enoleten delovni rok. Doslej je to veljalo samo za nameščence v podjetjih. Z razširjenjem te obveznosti na dekleta, ki pozneje ne mislijo iti v službo, se bo znatno pomnožilo število deklet, ki bodo obvezane služiti ta rok.

× **Zastrupljene jedi na pojedini japonskih veljakov.** V Sanghaju je bila prirejena pojedina na čast pomočnika japonskega ministra za zunanje zadeve, ki so se je udeležili številni japonski oficirji in državniki in skoro vsi člani nankinške vlade. Udeležencem pa je prišlo slabo v trenutku, ko je član nankinške vlade nazdravil pomočniku japonskega ministra za zunanje zadeve. Poklicali so zdravnika, ki je ugotovil, da so bile jedi in pijača zastrupljene. Neki kitajski kuhar je bil aretiran. Zastrupljenec baje ne preči smrtno nevarnost.

× **Kovina, ki pomlajuje.** Na Švedskem so odkrili ležišča posebne kovine, katere radioaktivnost je zelo koristna človeškemu telesu. Strokovnjaki, ki so to radioaktivnost prekusili na sebi, izjavljajo, da se čutijo za 20 let mlajše.

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

ROMAN

32

V tem sta spet začuli na stopnicah korake. Vera se je naglo sklonila k Zori:

»Popoldne se odpeljimo nekam na izlet. Vinko bo prišel in nekje na samem se pomemimo o vsem. Brzovjavko pa skrij!«

Mlada mati je molče prikimala. V tem je notarka stopila v kuhinjo.

Osemnajsto poglavje PRESENEČENJE

Ob enajstih se je pripeljal Vinko. Skočil je iz avta in pohitel k Veri.

»Komaj da me je šofer dobil doma. Če bi bil prišel četrto ure kasneje, me ne bi bil več našel.«

»Ali si bil sem namenjen?« ga je vprašala Vera.

»O ne«, je mirno odvrnil. »Tisto pa ne. Nekam drugam.«

»Drugam?« ga je vprašala užaljeno.

Smeje se je prikimal. Potem je pozdravil Zoro, ki je že ni videl, kar so se srečali na Verinem domu.

Vera mu je v naglih besedah povedala, kaj sta sklenili z Zoro. Vprašala ga je, kam bi se bilo najbolje umakniti pred Kregarjevimi obiskom. Vinku se je to čudno zdelo. Zakaj se mu hoče umakniti. Toda ni hotel povpraševati in je rekel, da ve za kraj, kjer jih ne bi nihče motil.

Pol ure nato so se že vozili proti Notranjski. Šofiral je Vinko. Polja z valujočim zlatim žitom, ki so samo še čakala pridnih žanjic, so letela mimo njih, in vase, kjer so se svetile bele hišice kakor bi bile vse nove.

»Kam nas pelješ?« se je sklonila Vera k svojemu zaročencu.

Vinko je molčal.

»Tak odgovori vendar«, je silila vanj, on pa se je samo smejal.

»Videla boš. Zakaj ne bi bila malo radovedna? Ne bo ti škodovalo.«

»Hudoben si, Vinko.«

Moral se ji je smejati. In še bolj jo je jel dražiti.

»Ali se spomniš? Zadnjo soboto sem rekel, da imam službo, pa je nisem imel. Sem sem se peljal.«

»Sem? In nič mi nisi povedal. Da te le srem ni. In po kaj si prišel? Povej!«

»Nočem. Videla boš. In prejšnji mesec sem bil štirikrat tu.«

»Pa vendar nimaš...«

Ni se upala dogovoriti. Nenadoma jo je obšlo nekaj kakor ljubosumnost. Ali je mogoče, da bi se Vinko vozil sem zaradi takega dekleta? Ne, saj ni mogoče. Njen Vinko ni tak.

»Kako sem neumna«, si je rekla. Zamerila pa mu je vendar.

Zora je sedela sama zadaj v avtu in molčala. Marko, ki ga je bila vzela s seboj, se je stiskal k njej. Njegove nemirne oči so blodile po pokrajini, ki je hitela mimo. Časih jo je kaj vprašal. Takrat se je vselej sklonila k njemu in ga poljubila.

»Kaj je, Marko?«

»Mamica, kam se peljemo?«

Ni mu vedela odgovoriti. Pogovora med Vero in Vinkom ni čula in vprašala Vinka tudi ni. Tako je bila vsa zmedena.

Avto je zavil v gozd. Skoraj temno je postalo. Potem pa se je nenadoma zredčilo. Gozd je prešel v poljano, kjer je le tu in tam samevala skupina dreves.

Gledala je Vinka. Sedel je pri volanu. Avto je drvel skoraj neslišno.

Tudi njo je prijala radovednost, kam so namenjeni. Nagnila se je naprej in ga povprašala.

»Takoj bomo tam«, ji je odgovoril.

In res je začel avto voziti počasneje. Nenadno se je ustavil za ovinkom pred novo hišo. Vinko je prvi skočil iz njega.

»Na mestu smo«, je rekel.

»Tu? Ali je to dom takega tvojega prijatelja?« ga je vprašala Vera.

»Videla boš«, ji je odvrnil in ji pomagal z voza.

Pozvonil je pri vrtnih vratih in trenutek nato so se odprla hišna vrata. Na pragu se je prikazala starejša ženska in prihitela odpirat.

»Gospod!...«

Skrivaj je položil prst na usta, da Vera ni videla.

Šli so po stopnicah v lepo sobico v pritličju. Kako domače je bilo vse napravljeno in vse novo. Veri in Zori se je zdelo kakor v majhnem gnezdu, kjer diha domačnost iz vsakega kotička.

»Le sedita za mizo«, je velel Vinko. »Tudi ti, Marko, pojdi k mamici.«

Poklical je strežnico.

»Mina, prinesite kaj za pod zob. Lačni smo. Pot je bila dolga.«

Vera ni vedela, kaj naj reče. Kje so? Kaj pomenijo Vinkove besede, ki zvene kakor ukaz.

»Kje smo, Vinko? Kaj pomeni vse to? Zakaj mi nisi nikdar pravil o tem?«

»Tako!...«

»In kje je gospodar?«

Skomignil je z ramo.

»In gospodinja?«

Takrat se je na ves glas zasmel.

»Noričica mala, kaj še zdaj ne veš? Ti si gospodinja tu. Zate sem kupil to hišico in za sebe. Moj prijatelj jo je prodal, ko mu je žena umrla.« Zresnil se je. Potem je nadaljeval.

»Popraviti sem jo dal za naju. Kadar se nama bo zahotelo miru, pojdeva sem. Najino malo zavetje bo, če bova hotela pobegniti pred svetom. In da veš, takoj po poroki se preseliva sem in ves moj dopust preživiva tu. Šele potem se odpeljeva v svet. Kajne, dušica?«

Vsa srečna se je sklonila k njemu.

»Dober si, Vinko, tako dober. Da, sem pojdeva. Tu ostaneva...« Potem je hotela napraviti jezen obraz. »Toda povedal bi mi bil prej lahko. Huda sem nate!«

V tem je Mina prinesla na mizo malico.

★

Marko bi bil kar najrajši ostal zmerom tu.

»Mamica, saj ne greva odtod.«

Nasmehnila se je. Potem se je obrnila k Vinku:

»Tudi jaz bi hotela imeti tako hišico. Kolikrat sem si je že želela. Možu sem rekla, pa...«

Umolknila je in obraz se ji je zresnil.

Pojedli so. Potem so šli ven. Marko je ostal pri Mini, ki se kar ni mogla ločiti od njega.

Zunaj so sedli na travo in Vera je jela praviti Vinku, zakaj mu je prav za prav brzovjavila, naj pride. Molče jo je poslušal.

Devetnajsto poglavje NA VERINEM NOvem DOMU

Vera je končala Zorino povest.

»Zdaj vse veš«, je rekla Vinku. »Zdaj je na tebi vrsta, da nama poveš, kaj naj storiva.«

»Težko vas je zadela usoda«, je resno rekel in se obrnil k Zori. »Le malo upanja je, da bi dobili potrdila za njegovo smrt, in prav tako malo, da bi izvedeli, ali morda še živi. Če živi, mora biti v ruskem ujetništvu in od tam prihaja tako malo vesti, da se bojim, da ne bo ves trud zaman. Edino, kar moremo storiti, je, da damo v liste, sodim pa, da ne bo dosti zaleгло. Da, če bi se javil kdo izmed njegovih tovarišev...«

Zora je molčala. Ni mogla prikriti potrnosti in razočaranja. Pričakovala je več, zdaj pa ji je povedal samo to, kar je že davno sama vedela. Toda Vinko je nadaljeval:

»Kaj pa vaš mož? Ali on nič ne ve?«

»Pustite to«, je odvrnila. »Prepričana sem, da ve. Toda ne bo mi povedal. Če bi mu mogla iztrgati skrivnost, ki je nikomur ne izda! Če bi to mogla!«

»Poskusite! Morda se vam posreči.«

»Da, če bi mogla...« Tedaj se je nenadoma nečesa spomnila. »Če bi dobila njegov dnevnik v roke. V njem je morda zapisano. Toda skriva ga. V blagajno ga zaklepa in nihče ne more do njega. Ze dolgo je, kar sem ga nekoč presenetila v pisarni, ko je pisal vanj. Sprva nisem niti vedela, kaj dela. Šele ko je v zadregi skočil s stola in zaprl drobno knjigo, sem postala pozorna. Potem je stopil k blagajni in jo hotel skriti. Mimogrede sem videla napis 'Moj dnevnik'.«

»To morate dobiti v roke, morda vam pove vse, kar iščete. Ničesar se ne smete stršiti. Vaša pravica je, vaša obramba.«

»Poskusila bom«, je odvrnila mirno, a odločno.

»Dobro je tako. Jaz dam jutri oglase v vse liste. Videli bomo, kaj pride. Tudi zdravniška, ki vam je prvi odkril sum, da oče vašega otroka ni mrtev, poiščem. Morda zvem kaj več od njega. In zraven bom skušal zvedeti nekaj stvari o vašem možu, ki jih po Ljubljani šepetajo. Ze dolgo so me te vesti zanimala, toda nisem se hotel baviti z njimi, ker sem vedel, da je Kregar vaš mož, in mi ni bilo znano, kako z njim živite. Zdaj mi je delo lažje, ker vem, da bom s tem vam pomagal.«

»Hvala vam«, je toplo rekla. »Hvaležna vam bom za vsako vest, ki jo boste sporočili. Vse moram vedeti. Vsaka malenkost mi lahko pomore. Da, ko bi mogla dobiti Brankovega slugo. Bog ve, kje je on? Ta bi morda kaj več vedel.«

»Njegovega slugo? Ali ste ga poznali?«

»Ne, toda Branko mi je o njem pisal.«

»Ali veste, iz katerega kraja je? Skušal bi ga poiskati.«

Povedala mu je kraj, ki ji ga je Branko sporočil.

Potem so šli nazaj v hišo.

Marko je že povpraševal po Zori. Ko jo je zagledal, je pohitel k njej. Vzela ga je v naročje in ga poljubila. Potem je rekla tiho Veri:

»Samo zaradi njega hočem vse to preizkusiti. Samo zaradi njega živim. Kdo ve, kako bi bilo, če njega ne bi bilo več?«

Ko je dvignila glavo, so se ji svetile solze v obeh.

Posedeli so še nekaj časa v hiši. Solnce je že skoraj zahajalo. Tedaj se je spomnila Vera, da bo treba začeti misliti na odhod, če nočejo priti prepozno domov. Napravili so ovinek skozi Ljubljano, zaradi Vinka, ki je imel še nekaj važnih opravkov in je hotel začeti takoj s poizvedovanjem.

Noč je bila že, ko so se odpeljali iz Ljubljane, Vinko jim je posodil svojega šoferja.

Pripravljalo se je k nevihti, toda prišli so srečno domov, še preden se je vilo.

Dvajseto poglavje

MATI IN HČI

Zori je postajalo čedalje tesneje pri srcu, ko so se jeli bližati domu. Vedela je, da je Kregar moral priti, saj je brzovjavil, in gotovo je doma to povedal. Kaj si mora mati misliti o njej, ko zve, kaj je storila: in kako naj se ji opraviči, kaj naj ji pove, da se ne izda?

Marko ji je zaspal v naročju. Mirno je ležal na njenih rokah in se stiskal k njej. Vera je sedela pri njej in molčala. Zoro je mučil ta molk. Brnjen motorja jo je ubijalo in slepeča luč žarometov ji je jemala vid. Toda potrpežljiva je. Kako si je želela, da bi doma že spali in da bi lahko prišla v svojo sobo, ne da bi srečala mater.

Pokrajino, kjer so zdaj vozili, je poznala. Vedela je, da ni več daleč od doma. Tako se je zamislila v to, da se je zbudila šele, ko je avto sunkoma obstal pred hišo. Njena želja se ni izpolnila, zakaj komaj so odprli vrata, že se je na stopnicah prikazala notarka. Ležala je že, ko pa je začula avto, se je naglo oblekla in prihitela v vežo.

»Kje si bila tako dolgo, Zora?« je vprašala začudeno.

»Daleč«, je odvrnila Zora. »In mimogrede smo se zamudili še v Ljubljani. Zakaj vprašuješ?«

»Tvoj mož je bil tu.«

(Dalje)

Radio Ljubljana

od 18. do 25. junija

Nedelja, 18. junija. 8.00: Jutrnji pozdrav radijskega orkestra. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Koncert radijskega orkestra. — 10.00: Verski govor (Jože Jagodica). — 10.20: Prenos cerkvene glasbe z Viča. — 11.00: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe. — 12.30: Ruske pesmi (plošče). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Za zabavo in oddih (duet bratov Golobov in plošče). — 17.00: Kmetijska ura: Obisk pri krožku travnih semenarjev (inž. Oto Muck). — 17.30: Akademski pevski kvintet in Kmečki trio. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nacionalna ura: Olimpijski dan — uvodna beseda ministra za telesno vzgojo naroda g. Čejovića, govor predsednika jugoslovenskega olimpijskega odbora Stevana Hadžija o olimpiizmu. — 20.00: Pevski koncert (Zorka Levičnikova, pri klavirju prof. Lipovšek). — 20.40: Veseli napevi (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Ponedeljek, 19. junija: 12.00: Obisk pri južnih Slovanih (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Vsem v veselje (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Zdravniška ura: Moderno zdravljenje duševno bolnih (dr. Ivan Kanoni). — 18.20: Citraške točke (plošče). — 18.40: Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (prof. Lojze Potočnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti. — 19.40: Nacionalna ura: Drina (Mladen Djuričić, književnik). — 20.00: Sodobni plesni zvoki (plošče). — 20.30: Koncert starih mojstrov (Slavko Korošec — flavta solo, radijski orkester, dirigent Šijanec). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Narodne pesmi bo pel tercet Stritar (na harmoniki bo spremljal Stanko).

Torek, 20. junija. 11.00: Šolska ura: V tvornici pločevine, žice in cevi; reportaža v obliki predavanja (Maks Zupančič). 12: Poljski napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Iz priljubljenih oper (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Šrnel »Škrjanček«. — 18.40: Naši narodni in knjižni spomeniki (prof. France Jesenovec). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nacionalna ura: Slovensko kresovanje ali Ivanje (Rudolf Dostal, učitelj iz Ljubljane). — 20.00: Prenos iz Beograda: Ura moderne jugoslovenske simfonične glasbe (sodelovali bodo Ilija Todorović — čelo solo in veliki radijski orkester; dirigenta dr. Vučkovič in Grinsky). — 21.00: Za dobro voljo bo igral radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Samospevi (Drago Burger; pri klavirju prof. Lipovšek).

Sreda, 21. junija: 12.00: Mandoline in balalajke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Radijski šrnel. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: Tujski promet in šolska mladina; poučna igra (Adamič; izvajali bodo člani radijske igralne družine). — 18.40: Kulturna slika Novega mesta, II. del (Jože Gregorič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nacionalna ura: (dr. Dušan Popovič iz Beograda). — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere; v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar; v II. odmoru: napovedi, poročila).

Četrtek, 22. junija: 12.00: Pisana šara (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Salonski kvartet. — 14.00: Napovedi. 18.00: »Med Zilo in Savo«, koncert slovenske pesmi; radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nacionalna ura: Sokol kraljevine Jugoslavije. — 20.00: Melody jazz. — 20.45: Simfonični koncert (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za razvedrilo bo igral radijski orkester.

Petek, 23. junija: 12.00: Za naše prijatelje (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: S pesmijo k srcu, s srcem k domovini (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Žene, čuvajmo narodne šege in običaje (Zora Orlová). — 18.20: Po

domače (plošče). — 18.40: Janez Krstnik v kresnih pesmih in običajih (Boris Orel). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Navodila dijakom za počitnice (Pavel Kunaver). — 19.40: Nacionalna ura: Pomorsko zavarovanje v srednjem veku v naših krajih. — 20.00: Koncert (Majda Dugan-Lovšetova in profesor Čedomil Dugan). — 21.10: Kvartet mandolin. — 22.00: Napovedi. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 24. junija: 12.00: Vesela godba krajša čas. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Vesela godba krajša čas. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura: a. Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b. Ribičič: V kresni noči; mladinska zvočna igra (izvajal bo podmladek Jadranske straže na I. državni mešani ljudski šoli v Ljubljani). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Za delopust bo igral radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nacionalna ura: predavanje inspekcije državne obrambe. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Pisan kresni večer. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna (radijski orkester).

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1
prašiča ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din,
4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem.

MOŠTOVA ESENCA MOSTIN

Z našo umetno esenco
Mostin si lahko vsakdo z
malimi stroški pripravi
izborna, obstojno in zdra-
vo domačo pijačo. Cena
1 stekl. za 150 litrov din
20.—, po pošti din 35.—,
2 steklenici po pošti
din 55.—, 3 steklenice po
pošti din 75.—.

Pašiče, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z
gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slove-
nije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a.

Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo
drogerija KANC, Maribor — Gosposka ulica 34.

Mali oglasi

MALO POSESTVO NA VRANSKEM

10 minut od trga, z lepim sadnim vrtom,
vinogradom in hmeljskim nasadom prodaja
Goršek Franc; Kasaze 67, Petrovče. 196

KMETJE IN IZDELOVALCI SADNIH MLINOV — POZOR!

Valčke za sadne mline vseh velikosti naročite pri M. Ribizlu, Smartno ob Paki. — Istotam dobe delo kamnoseki. 195

JABOLČNIK

Poletno delo se bliža. Ali boste imeli dovolj pijače za domačo rabo? Ako ne, naročite še danes priznano snov Jablus, iz katere napravite izvrsten jabolčni ali hruškovec, četudi nimate nič pravega sadjeva. Je zelo zdrava in okusna pijača in se poljubno lahko meša z vsako drugo pijačo. S poštno stanje 50 litrov 39.50, 75 litrov 53, 100 litrov 69, 150 litrov 98, 300 litrov 182 din. Stotine pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: Franc Renier, Podčetrtek. 191

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor. — Orožnova 6. Celje, Slomškov trg 1. Pletilnica — raznošilnica 71

Kupuj domače blago!

SCHICHTOV RADION

vsebuje
MILO!

dobro, blago Schichtovo milo, ki med kuhanjem struji skupaj s kisikovimi mehurčki skozi tkanine in odpravi vso nesnago. Perilo se kar sveti tako je čisto in belo.

RADION BELINA!

Schicht

RADION
pere sam!

TRGOVINA S TRAFIKO

na deželi, na dobri prometni točki in na lepem razglednem kraju je naprodaj. — Okoli je dosti kmetij. Hiša je nova in lepo urejena. Okoli nje lep vrt, hlev in njiva (okoli pol orala). Vse je naprodaj zaradi starosti in boleznih posestnika. Naslov v ogl. odd. »Domovine«. 192

CEVLJE

estanke raznih fazon, poceni prodaja
Stermečki, Celje.

ORODJE ZA KOVAČE

ali ključavničarje: dve premoni kovačiji, ena za težka, druga za lahka dela, eno nakovalo (70 kg, čisto iz jekla), en vrtni stroj, en brusilni stroj, mnogo spiralnih svedrov, pil, krogljnih ležajev in drugega orodja in materiala, vse malo rabljeno kakor novo, se prodaja po znižani ceni. Več pri Kurentu Josipu, trgovcu z mešaninim blagom, Sv. Miklavž, pošta Planina nad Sevnico.

ZVESTOBA DO GROBA

poštno ležeče Celje, prosim za naslov, ker pošta pisem brez točnega naslova ne oddaja, pod »Mirno življenje« na ogl. oddel. »Domovine«.

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
s pisano garancijo

Din 49.50

št. 62.301 ista s
osvetljenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
vam ga pošlje za-
stoj in poštino
prosto

H. Suttner

Ljubljana 6
Lesna protokolirana
tovarna ur v Švici.

KO SONCE PRIPEKA

12

45301-2304

Za lepe dneve najcenejši in najudobnejši otroški čevljički z gumijastim podplatom. Otroški Din 12.- in 15.-, moški Din 19.-, moški Din 25.-

29

45875-0120

Lahki ženski kopalni čevlji iz gumija, podloženi s platnom. Izdelani so po najnovejšem ameriškem modelu.

19

40834-0002

Otroške sandale iz močnega platna s prožnimi podplati in zapenka.

59

399

Udobnost nad vsem!

Lahki in udobni čevljički iz finega usnja, moderno izrezani. Za sončne dneve.

59

38697-2278

Elegantne moške sandale iz močnega angleškega platna, s prožnimi podplati. Nudijo nogi udobnost in dovolj zraka.

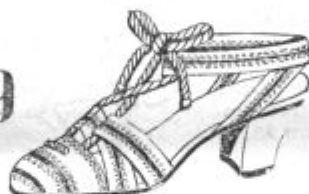
35

59000-0000

Praktične otroške sandale iz usnja, z močnim usnjenimi podplati. Nemirnim otrokom za igranje in sprehode.

59

60590

Noge si boste najbolje odpočili v teh lahkih čevljih iz finega angleškega platna, kombiniranega v beli in rdeči barvi.

69

2967-44800

Poleti je treba da si odpočijete noge v teh lahkih sandalah. Pristojajo dobro k poletni obleki.

35

5961-13841

Divne otroške sandale iz finega bellega usnja, z močnimi usnjenimi podplati. So močne a kljub temu zelo poceni.

59

36915-31

Moderni fini čevljički iz rdečega bureta, z gobastimi prožnimi podplati, obloženimi z gumo.

129

3039-44674

Moški lahki nizki čevlji z okvirom, izdelani iz finega usnja, okrašeni z luknjicami in z usnjenimi podplati.

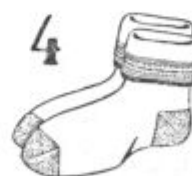
79

4985-95154

Dovršeno lepi čevljički za poletje iz finega usnja, v modro-beli ali rdeče-beli kombinaciji, z usnjenim podplatom in peto.

4

SELCE

Svoje otroke boste najbolj razveselili, ako jim kupite za poletje te srčkane nogavičke.

9

JADRAN

Praktične in močne nogavice gospodom za poletje. Ne rabijo podvezker imajo zgoraj vpletgumo, ki jih drži.

Rotto